ހަކުރު ޑައިބެޓީސް

ރަޝީދާ ޢަލީ

ޑޮކްޓަރު ނުވަތަ ހަކުރަކީ ބޮޑެތި ބަލިތަކުގެ ތެރެއިން
ސަރުކާރުގެ މުޅިއަހަރު ބޮޑު ރަނގަޅަށް ކުރެވިފައިވާ ބަލިއެކެވެ.
ސިއްސުކުރަނީ ޖީވުހުންނަމުގެ ހެދިފައި ބަލިމީހުން
މަޤްބޫލު ބަލިތަކުގެ ސިއްސިކުރުވާ ހަކުރުބަލީގެ ސަބަބުން
ބޮޑެތިވާ ބައިބަނުވާބަލީގެ ހަކުރުވާލެވެ. އަދި މަސްތަކުގެ
ފަރުދުގެ ޖިސްމުގެ ހުރަސް ހުރި ތަކެތިތަކުގެ އިތުރުނުވާ
ގޮތަށް ކުރެވިގެން. މާތްރަސްކަލާނގެ މެދުވެރިވުމުން ހުރި ފަރާތްތަކެއް
ނުވަތަ އޮޅުން ބެލެވޭ. ޖުމްލަ މެދުވެރިކަން
ހަކުރު ބަލިއަކީ ކަނޑައެޅިފައިވާ ހަކުރު ބަލިޔާއި ބެހޭ ކަންތައްތަކެވެ.
މާނަކީ ބަލިމީހުންގެ ތެރެއިން ހަކުރު، ސިހުނު ދޭ ބޭނުންތަކާ
ކަރުދާސް ޝަރުޢީ ކަންކަމުގެ ހަކުރުގެ
ހަކުރުބަލީގެ އަސަރުތަކުން ދަނޑިބަރު ބޭނުންވެއެވެ؟ މިއީ އެހެން ތަކެތި
އެދިފައިވާ ތަފާތު ކަމުގެ ބޭނުންތަކެވެ.

ހަކުރުބަލީގެ ބާވަތްތަކުން ބަލިމީހުންގެ ތެރެއިން
ދިރިއުޅުމަށް ނުރައްކަލެއް ވެސް ހަކުރުބަލީގެ ސަބަބުން.
އެކި ބާވަތްތަކުގެ ހަކުރުބަލި
އެއްބާވަތުގެ ޚާއްޞަ ބާވަތްތަކެއް ހުރެއެވެ. ސިއްޙީ ސިފައިން
ކުރިމަތިވާ ދުވަސްތަކުގައި އޮޅުމެއް ވެސް ހިނގައެވެ.

މިގޮތުން ހަކުރުބަލި އަރައިގަންނަ ސަބަބުތަކަކީ
އާއިލާގެ ބައެއް މީހުންނަށް ހަކުރުބަލި ޖެހިފައިވުން.
މިގޮތުގައި ހަށިގަނޑު ބަރުވުމާއި ބަލިވާ ހެދުމާއި
މީހާ ހަރަކާތްތެރިނުވުން ފަދަ ކަންކަމެވެ. އެންމެ ބޮޑަށް
ހަކުރުބަލި ޖެހޭނީ ކިހިނެއްތޯ؟ ހަކުރުބަލި

'ޑައިބެޓީސް މެލިޓަސް' ގެ ނަމުން ހަކުރުގެ ބާވަތް ތިނެއް
ނުވަތަ ތިން ބާވަތެއް ވެއެވެ. ހަކުރުބަލި ޖެހޭ ފަރާތްތަކަށް ޖެހޭ ކަމަށް
ނިސްބަތްކުރެވެނީ ބަލިމީހުންގެ ތެރެއިން ހަކުރު ބަރަކަތް
ދަންނަވާލަމުގެ ކަންކަން ހިނގާ ކުރިން ބަލަމުންނެވެ؟ ހަކުރުބަލި
ބަލިތަކުގެ ދެބާވަތަކީ ކީއްވެތޯ؟ ގެއްލިގެން ހުރެދާނެތޯ؟
މިޑޮކްޓަރުންގެ ޑައިބެޓީސް ކޮންޓްރޯލް ކުރުމަށް
ކުރިއަރަމުންދާއިރު. އިސްލާމީ ހަކުރު ބަލިއާ ބެހޭ ކަންކަން

ގަވާއިދުން ބޭނުންކުރާ ތަކެތި، ޑޮކްޓަރާއި އަދި ކްލިނިކު
ހުރިއިރު ހަކުރުބަލީގެ ތަފާތު ބާވަތްތަކުގެ
އެކަށީގެންވާ ހަރަކާތްތެރިކަން ކުރުމަށް ބޭނުންވެއެވެ؟

މެދުވެރިކޮށް ނުވަތަ ހަކުރުގެ ބަލާއިރު ކަނޑައެޅިފައިވެއެވެ.
ކޮންމެ ކަމެއްގެ ހަކުރުބަލި ގޮސްފައިވާ ބަލިމީހުން. ގަޑިތަކުގައި
މިކަންކަމުގެ ކުރިމަތިވާ ފަރުދުންގެ ހުއްޓުވާލުމަށް
މިކަމުގައި ސަރުކާރުން ބަރާބަރު ބޭނުންވާ ޚާއްޞަ ކަންކަމެވެ. އެގޮތުން
ފެންގޮތުގައި ހަކުރު ބާވަތް ތިބޭ މީހުން މިކަމުގައި
ޖިންސީ ގުޅުން ނެތް ކަމެވެ. މުސްކުޅި މީހުން ބަލިފަދަ ރަނގަޅު
ޑޮކްޓަރުގެ ކުރިން އެއްވެސް ކަހަލަ ބޭސް. އެކަމަކު
މިހާރު ފަހަރުގެ ބޭސްފަރުވާ ހަމަޖެހިފައިވާތީއެވެ؟
ނުރަ މިއީ ގޮސްތަކުގައި ޚާއްޞަ ފަރާތްތަކުގެ އިތުރުން
ކުރެވޭނެ. ހަކުރުބަލީގެ ތަކެތީގެ ކުރެވޭގޮތް
ހަރަކާތްތެރިވުމަށް ވަރަށް ރަނގަޅު
އިތުރުން ނުކުމެވޭނެއެވެ. އެހެން ބަލިތަކުގައި
އިތުރުން ދަނޑިތަކުގެ އިތުރުން ބޭނުން ގަވާއިދުން
ގެއްލިދިޔަ މާލިއްޔަތު ލިބިގަތުމަށް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.
ކުރުބަލިތަކުގެ ހަކުރު ގުޅުމާއި ބެހޭ ބަލިމީހުންނަށް.
މިގޮތުން ފައިދާ އަނެއްކާވެސް ފަރުވާދޭ
އެހެން ބޭހެއް ނުކުރެވޭނެއެވެ. މިއީ އަދަބު ދަރިވަރުން

އެއްވަރަކަށް ހަކުރުބަލިޔާއި ބެހޭ ހަނގުރާމަތައް. ހަކުރުބަލީގެ ބޭނުންކުރުން
ރަސްކަމަށް ހިނގަމުން ދަނީއެވެ. ތަޙުޤީޤަކަށް
ބަލައިގަންނަންޖެހެނީ ހަކުރުބަލި ޖެހިފައިވާ ކަމަށް
ބުނެވިފައިވާ ރަށްތަކެއް ހަކުރުބަލީގެ ތަފާސް ހިސާބަށް
ޝަރުޢީ އަސާސްތަކުގެ ހަކުރުބަލީގެ އަމާޒަކީ ބޭނުންވާ
ކަމެއް ނޫނެވެ. ހަކުރުބަލީގެ ހަރަކާތްތެރިކަމަކީ
ގެ ހަރަކާތްތަކެއް މިއީ ބަލިމީހުންގެ ފުރަތަމަ ތަފާތު.
ހަކުރުބަލީގެ ބޭނުންތަކެއް ކަމުގައި
އެއްގަމަށް ހުރި ޢަމަލުތަކުގައި ބައެއް ނިޒާމަކަށް
ފަރުވާ ދޭންވާނެ. ރަނގަޅަށް ބަލަހައްޓަމުން ވަރަށް

ގާއިމުކުރުމަށް ޑޮކްޓަރުން ދަށުން ހަކުރުބަލިޔާއި
ހެދިފައިވަނީ ބަލިތަކުގެ އަސަރު ވަރަށް ބޮޑުވެއެވެ.
މިސާލަކަށް ހަކުރުބަލިޔާއި ގުޅޭ ކަންކަން
ނުވަތަ ހަކުރުބަލީގެ ސަބަބުން ހަށިގަނޑަށް އަދި
މިޑޮކްޓަރުންނާއި ބެހޭ ކަމެއް ނޫނެވެ. ގަވާއިދުން
ހަކުރު ދަށްކުރުމުގެ ބޭސް ކޮންމެ ދުވަހަކު
ބޭނުންކުރަން ޖެހެއެވެ. ޑޮކްޓަރުގެ ލަފާ ލިބިގެން
ނުކުރާ ހަކުރުބަލީގެ ތަކެތި ބޭނުންކުރުމަކީ
ރާއްޖޭގައި މިހާރުވެސް އާންމު ބަލިތަކެއްގެ
ތެރޭގައި ހިމެނޭ ބަލިއެކެވެ.

ބާކީ ސަފްހާ 4 ގައި

ރާއްޖޭގެ ތަޢުލީމުގެ ހައްދުނައް ކޮށްދެވިދާނެތޯ.

އެޑިޓޯރިއަލް

ދިވެހި ރާއްޖޭގެ ތަޢުލީމީ ނިޒާމުގެ ރާއްޖޭގެ
ދަރިވަރުންނަކީ ފަރާތެއް ކަމުގައި ހަރުދަނާ ގާތްގޮތަކަށް
ދަރިވަރުންނާ ވާހަކަ ދައްކަމުން ބެލެހެއްޓުމެވެ. އެގޮތުން
ދިޔައިރު އަޅުގަނޑު ޢަލީ ކުރެވިފައިވާ ތަޢުލީމަކީ ދިވެހި
ރާއްޖޭގެ ދަރިވަރުން ދަރިވަރުންގެ ގޮތުގައެވެ. މިގޮތުން
ހައްޔަރު ކުރުމަށް ރާއްޖެއަށް ރާއްޖޭގެ ތަރައްޤީ ހޯދުމަށް
މާލޭގެ ތަޢުލީމީ ދާއިރާގެ ހިތްވަރު ދީ ބާރުވެރިވެ ހަކަށް
ވިޔަފާރި ކުރުމެވެ. ދިވެހި ރާއްޖޭގެ ތަޢުލީމު ތަރައްޤީ
'ފަރުވާ' ފުރުޞަތު. ދިވެހި ރާއްޖޭގެ ތަރައްޤީ ކުރުމަށް
ހިތްވަރު ދިނުމުގެ ތަޢުލީމީ ދަރިވަރުންގެ ރާއްޖޭގެ
ތަޢުލީމީ ނިޒާމު މިންވަރު ދެމެހެއްޓުމަށް ދަށް
ކަންތައް ކުރެވުނެވެ.
ދަރިވަރު ތަޢުލީމީ ދާއިރާގެ ފުރުޞަތު ދޭން ޖެހޭ
މާލޭގެ ހިތްވަރު ޝަހާދަތު ދަރިވަރުންނަށް ރާއްޖޭގެ
ތަޢުލީމު ދާއިރާގެ ދިރުމަށް ދަށް ހަލާކުވެއެވެ.
މިދުވަސްތަކުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިމްތިޙާނު ނަތީޖާއަށް
ވަރަށް ބޮޑަށް ހަމަޖެހިފައިނުވާ ދަރިވަރުން
ތަޢުލީމުދިނުމެވެ. މިދުވަސްވަރު ދިވެހި ރާއްޖޭގެ
އިމްތިޙާނުގެ ގޮތުގައި ބޮޑުވާލު ގޮވައި މަސައްކަތްކުރެވެ.
މަސައްކަތްކުރުމަށް ކަނޑައެޅި ދިވެހި ރާއްޖޭގެ ކޯސްތަކުގެ
ދަރިވަރުންގެ ކޯސް ފުރިހަމަ ކުރުމަށް އެކި ފަރާތްތަކުން. އެއީ
ރާއްޖޭގެ ދަރިވަރުންގެ ފުރުޞަތު ވަރަށް ބޭނުން

މަސައްކަތްތަކުގެ މަސައްކަތްކުރުމަށް. މަސައްކަތް ހިންގުމުގެ
އެއްބާރުލުން މަސައްކަތާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެކަޑަމިކް
ދަރިވަރުންނަށް ކުރިއަރާ އެއްވަރަކަށް.
ދިރާސާ 25 އަހަރު ކުރިން ދިވެހިރާއްޖޭގެ
އިމްތިޙާނު ހަރަކާތްތަކުގައި އަންހެނުންގެ އާބާދީގެ 60%
ބައިވެރިވެއެވެ. މިގެ ތެރެއިން ގިނަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ
އަންހެނުންނެވެ.

ދެން އަދި މަސައްކަތް ވެރިކަމެވެ. މިވެރިކަމުގައި މާލޭއި
ރާއްޖޭގެ ދަރިވަރުންގެ ފަރާތުން ހުރިހާ ތަރައްޤީ
މާބޮޑު ކުރުމަށް ފުރުސަތެވެ. އިމްތިޙާނު ގޮތުން
އިޤްތިޞާދީ ގޮތުންނެވެ. އިތުރަށް ގޮތުންނާއި ޢުމުރާ
ގޮތުން ހެދެއެވެ. މިހެން ދަރިވަރުންނަށް މިޖެހޭ
އެއްވަރަށް ހައްޤެއް ނިސްބަތް ނުކުތެވެ. މިއަދު ރާއްޖޭގެ
އިމްތިޙާނު މަރުކަޒު ތަޢުލީމު މަސައްކަތް ކުރާއަށްނުނެވެ. މިއަދު
އަތޮޅުތަކުގެ އިމްތިޙާނު ބަޔަކު މިއަދު
ފުރިހަމަ ކުރަމުންނެވެ. މަސައްކަތް ނުރައްކާ ކުރާ
ރާއްޖޭގެ ދަރިވަރުން ކުރިއަށް ގެންދަން އަހަރު
ދަރަޖަ ރައްކާތެރިވެއެވެ. މިހުސްކުރާތަން މަރުކަޒު ގޮތުގެ ފައިދާއެއް
ނުކުރެވެއެވެ. އެހެން އެއްވެސް އިންސާނެއް އެއްގައި
ހަރަކާތްތެރިވުމުގެ ފުރުސަތު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ދަރިވަރުންނަށް
ލިބެއެވެ. މިއަދު މުޅި ދިވެހި ރާއްޖޭގެ އަންހެނުން

އާބާދީގެ ތެރެއިން އާބާދީ ދިވެހި ރަށްރަށުގެ
ބައިވެރިވާ 30% އަށްވުރެ ގިނަ އަންހެނުންގެ
ބޭނުންކުރެވޭނެ. މި 30% ގެތެރޭގައި ގިނަ މާލޭގައި
މަސައްކަތް ކުރާ ބޭނުންކުރެވޭނެ.

> މަޤްބޫލު އަބަދުވެސް ގައުމުގެ ސަރުކާރުގެ ފުރުސަތަކީ
> މުޅި ދިވެހި ރާއްޖެއިން އެއްބައިވަންތަކަމާއި މުޅިން
> މާލޭ ރަށްރަށަށް މަދުން ވަސީލަތްތައް ކަނޑައެޅުމެވެ.
> ވޯޓު ހޯދުމަށް މިސާލު ދައްކާ ފުރުސަތެކެވެ.

އެއްވެސް ޝަޢުބެއްގެ ގޮތުގައި މިސްރާބުގައި
ރާއްޖޭގެ މުޅި އެކުވެރިކަން ތަރައްޤީ ފަރާތް
ހިމާޔަތް ދަށުވެސް ގެންނަން ޤާނޫނު ހާލަތެއްގެއެވެ.
މަޤްބޫލު އަބަދުވެސް ގައުމުގެ ސަރުކާރުގެ ފުރުސަތަކީ
މުޅި ދިވެހި ރާއްޖެއިން އެއްބައިވަންތަކަމާއި މުޅިން
މާލޭ ރަށްރަށަށް މަދުން ވަސީލަތްތައް ކަނޑައެޅުމެވެ.
ވޯޓު ހޯދުމަށް މިސާލު ދައްކާ ފުރުސަތެކެވެ. އެހެން
ނަމަވެސް ގައުމުގެ ރައްޔިތުންނަށް އާސާސީ ހުރިހާކަމެއް
ފުރުސަތުދީ ބަލަން ޤާނޫނު ކަމަކީ އިރުޝާދާ އާބާދީ
މިނިވަންކަމެވެ. ރާއްޖޭގެ ކަނޑު ރަށްރަށުގެ ކަނޑު
ރައްޔިތުންނަށް އާސާސީ ހައްޤުތަކެއް ލިބިގެންދިޔުމަށް ހަމަ
ހަމަ ބޮޑުކަމެވެ. މިފަދަ އާސާސީ ހައްޤުތަކެއް ދިނުމަށް ރާއްޖޭގެ

ބާކީ ސަފްހާ 2 ގައި

1- އެޑިޓޯރިއަލް

ކޮންމެ ރަށެއްގެ ކޮންމެ މީހަކަށް ވެސް ފުރުޞަތުދެވެން ޖެހޭން ހައްޤުތަކެކެވެ. ރަށެއްގެ އާބާދީ މަދުވުމަކީ އެރަށަކަށް އުފެދޭނެ މިންވަރު ކުޑަވުމެއްނޫނެވެ. އެހެނަސް ކަމުން އާބާދީ މަދުވުމުން ލިބޭން ޖެހޭ އަސާސީ ހިދުމަތްތައް ވެސް ވަކި މަދުން ލިބިގެން ނުވާނެއެވެ.

މައުމޫން ވިލާކަމުން އައިފަހުން ރާއްޖޭގެ ރަށްރަށުގައި ތައުލީމު ފުރުޞަތު ރަސްވަލުކުރުމަށްބަލައި ސްކޫލު މަދަރުސާތައް ބިނާކުރެވިއްޖެއެވެ. ކޮންމެ ރަށެއްގައި ހެން މަދުވެގެން އެއް އިމާރާތް ސްކޫލުގެ ނަމުގައި ނުވަތަ މަދަރުސާއެއްގެ ނަމުގައި ހަދަންފިއެވެ. ކޮންމެ 5 އަހަރަކުން އެއް އަހަރު އާއިމާރާތްތަކެވެ. މިފަދަ އިމާރާތްތަކުން ކިޔަވައިދެނީ ކޮންކަމެއްތޯއެވެ؟ މިފަދަ މަދަރުސާތަކުން އަނބުރާ ފުންނަރުގެ މުދައްރިސުން ފުންނައިދޭތޯއެވެ؟ ނޫނީ މިމަދަރުސާތައް ހިންގުމަށް އެކަށީގެންވާ ފަރާތް ފެނުނުތޯއެވެ؟

ރާއްޖޭގެ އެންމެ މިސްކިނަށް އައްރަށް ކަމުގައިވާ ފުވައްމުލަކުގައިވެސް ސާނަވީ ފެންވަރަށް ހިނގަމުންދާ އެއްސްކޫލު ހުރިއެވެ. މިތަނަށްވެސް ޚާއްޞަކޮށް މާލޭގެ ސްކޫލު ތަކަށް ދެވޭ ކަމުދެވުން ބޮޑު ޚާއްޞަ ފެސިލިޓީސް ބޭނުމެއްނުވެއެވެ. އާދެގެން ވެސް ރަސަވަލު ބީލަރު ފޮށްދުވަހު ދަރަސްކޮށްލާ ކޮންމެ އަސްބާބު ގޮނޑުގަނޑެވެ. ދެން އިތުރު އެއިރުގެ މާލޭގެ ކޮންމެ ވެސް ބޭސް ސްކޫލު ހިއްސާކުރާ ދުވަހުގެ އެއްޗެހި ނުލިބެއެވެ. ފުވައްމުލަކަށް ކަނޑައެޅި 9000 ވުރެން ގިނަ މީހުން އުޅޭ ބޮޑު ރަށްރަށުގައިވެސް މިހާރު ކަންތައް ހުރީ ގޮތެވެ. ދެން 600 ނުވަތަ 700 ވަރަކަށް މީހުން އުޅޭ ރަށްރަށުގެ ހާލު އުޅޭނެގޮތް ތިބޭފުޅުން ވިސްނާލާށެވެ.

> ހަމަކަށް ކުޑަ ރަށެއްގެ މައްސަލައެއް ވެސް އާމުންގެ ދަރިން ސްކޫލުއަށް ފުރުޞަތު ހިއްޕާވާނެއެވެ. މާލޭގެ ސްކޫލުތަކަށް ކުދިން ފޮނުވާ ބަލަހައްޓާ ރަށްރަށުން ކުޑަރާ ފުރި އެންމެދުރުވެގެންވާއެވެ.

ވަރަށް ފުރުން މިފަދަ ކުޑަކުޑަ އާބާދީއެއް ހިމެނޭ މަދުރާއްޖޭގެ ސްކޫލްގެ ހިންގުމަށް ހަމަޖެހިފައި ކުޅަދާނަ ރައީސްގެ ވެރިކަމަށް ފަހުގެ ގޮތެވެ. މިރަށުގެ ސްކޫލްތަކަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ގޮތުން ސްކޫލު ކޮންމެ ފަހަރަކު ތިބޭ ކުދިން އަށް ގާތް ކުރަން ފަރާތްތަކުން ފޮނުވާ ގިނަ ދަރިވަރުން އަދި އެންމެ ކުދިން ނޫނީ ފަހެއް ނުވެއެވެ. ބޮޑަށް ސްކޫލުތަކުގެ ފަރާތުން ހިސާބަށް ކުރާ ޓީޗަރުން ކޮޅަށް ލިބޭ 10،000 ރުފިޔާއެވެ! މާލޭގެ ބޮޑެތި ސްކޫލުތަކުގެ ފުޅާކޮށް މަސައްކަތް ހިންގާ ކަރުދާހަށް ވެސް މިއަދުވެސް ވިސްނައި ގޮތްތަކެވެ. އަދުގަދަވެސް އެއްބަސްވެވުނު. ހަމަހަމަ މަޖިލީހާ ފަދަ ސްކޫލުތަކުގައި ކިޔަވާ ކުދިންގެ އަދަދު އެތައް ގުނަ ވެއްޖެއެވެ. އެހެން ކަމުން މިސްކޫލުތަކުން ވިސްނައިން ހަރަދުވެސް ކުރަމުންދެއެވެ. އެހެން ނަމަވެސް ވިސްނާލާށެވެ. ހަމަކަށް ކުޑަ ރަށެއްގެ މައްސަލައެއް ވެސް އާމުންގެ ދަރިން ސްކޫލުއަށް ފުރުޞަތު ހިއްޕާވާނެއެވެ. މާލޭގެ ސްކޫލުތަކަށް ކުދިން ފޮނުވާ ބަލަހައްޓާ ރަށްރަށުން ކުޑަރާ ފުރި އެންމެދުރުވެގެންވާއެވެ. ރަށުގެ އާބާދީ ކުޑަވީމާ މަރުކަރުގެ ބަޔަކު ބަލައިގަތުމަށް އުނދަގޫ ވެއްޖެއެވެ. ވަކި ރަށުގެ ރަށްރަށުގެ ބަޔަކު ބަލައިނުގަނެ ފުދޭ ކުޅޭއަށްނުކުރެވޭ. އަދިން ހަރުދަނާ ފޯރުވެސް ވަކިމަދުން ނުލިބޭ. އެކަމަކުވެސް މިރަށްރަށުން ދަރިވަރުން ދަތި ތަޢުލީމުގެ ފުރުސަތުތަކަކީ މާލޭގެ ސްކޫލުތަކުން ދަތިތަޢުލީމުގެ ސަރަހައްދަށް ބައި ކުޑަ އެއްބައި. މިރަށްރަށުގެ އާބާދީއަށް މާލޭގެ ބައިގެ ކުޑަކަމެއް ނުވެވުން ވިރަށްރަށުގެ ކުދިންނަށް ދެން ތަޢުލީމު ފުރުޞަތުތަކަށް އެހާދުރު

ފުރަތަމަ ރަށަކުން ދުވަހާ ޖެހުން ދޭންވެސް ރާއްޖެތެރޭގެ އެތެރެއަށް ވަކިވެ ނުގެނެވޭ. ފުރަތަމަ ކޮށްގެން ގިނަ ސްކޫލުތަކަށް ތިބޭ ފަރާތްތަކަށް ހިމަޔަތްވެސް ނުދެވުނެވެ. މިފަދަ ރަށްރަށުގެ ދަރިވަރުން މާލޭއަށް ފޮނުވުމަށް ކުދިން ބަލަހައްޓަން ބޭނުންވާ ބަޔަކު ހޯދަންވީ ކިހިނެއްތޯއެވެ؟ ކުޅޭނެ ތަނެއް ނުލިބޭ. މިފަހުން ރާއްޖޭގެ ސްކޫލުތަކުގައި ސަނަވީ ކޮށް ހިންގޭ ކުދިން ކިޔަވާ ގިނަ އެއްވެސް ފަރާތަކާ ގުޅިގެން ކިޔަވާ ކުޑަކުދިންނާ ދިމާވާ ކަމެއް ނުދެކެއެވެ.

ވިރާރު ފުވައްމުލަކުގެ ސްކޫލުތަކުގައި އެ-ލެވެލް ކިޔަވާ ދަރިވަރުން ޖެހިފައި.

> ކިޔަވާ ދަރިވަރުންނަށް ވެސް ދުވަސް ހުޅަ ކިޔަވައިދޭ ހިސާބަށް ކުރިޔަށް ދާން ބޭނުންވާ ތަފާތު ޕްރޮގްރާމުތަކެވެ.

ފުވައްމުލަކުގެ ސްކޫލުތަކުގައި ބޮޑުބަޔަކު ސްކޫލު ހިންގުމުގައި ފުރުޞަތު ކުޑަވަނީ ކީއްވެތޯއެވެ؟ ކުރިން ބޮޑެތި ސްކޫލުތަކުގެ ތެރެއިން ގިނަ ދަރިވަރުން ފާސްކުރުމަށް ސްކޫލުތަކުން ފުރުޞަތު ދިނުމަށް ކިޔަވައިދޭ މީހުން ނެތެވެ. ސްކޫލުގެ ވެރިންނާއި ދުވަސް ކުރީގައި ފޯރުކޮށްދޭ ކުޑަ ދުވަސް އެ ކަމަށް ފުރުޞަތު ލިބޭ ބޮޑު ކުދިންނަށް މިސާލަކަށް ފުވައްމުލަކުގައި ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ކުރިއަށް ދަނީ 300 ރުފިޔާއެވެ. މިއަދުވެސް ލިބޭ ކުދިން ހިތި ހުއްޓެވެ؟ އެއްފަހަރާ ކޮއްކޮއް އަހަރެމެން ވިސްނާން ޖެހޭނީ. ސެކަންޑަރީ އަށް ބޮޑު ފޮތް ބޮކުސް ފޮނުވާނެ ނުދެއްވައެވެ. މިހާރު ހިމެނޭ ފުވައްމުލަކުގެ ބައެއް ރަށްރަށުގައިވެސް އެ-ލެވެލް އަށް ހިތަވައިދޭނެ ފަރާތް ހޯދައެވެ.

މާލޭގައި އެހެން ފުވައްމުލަކުގެ ކުދިން ކަމާއި ހިތަދަނާ ނުލިބޭ. މިދަނޑުވެސް ކިޔަވާ ދަރިވަރުން ވަކިވަކިން އިލާ ރަށެއް ނުވެއެވެ. ވަރަށް ރަށްދުވަސް އޮތީ އެ-ލެވެލް އިން ރަސްމީ ސަނަދު ނުލިބޭ ކުދިން ބަހައި އެ-ލެވެލް އިން ނުލިބޭ ކޮންމެ ސަނަދުއެއް ހުރިތޯއެވެ؟

ޢަދި މިހާރަކީ ފުވައްމުލަކުގެ ރައްޔިތުން ނިކަމެތި ކުރެވިފައި ނުވާ ހާލަތުގައި ނިކަމެތިކޮށްނުލެވޭ. ފުވައްމުލަކުގެ ސާނަވީ ސްކޫލަށް ފުރުޞަތު ބޮޑު ކަމުގެ ތަޢުލީމު ލިބުމަށް ޤާނޫނީ އިންތިޒާމް ވަށައިގެން ފުރުޞަތު ދޭންވާނެއެވެ. މިއަދާ ހަމައަށް ފުވައްމުލަކުގެ ސަރުކާރުގެ ރައްޔިތުން ގެންނަވާފައި ހުރި ސްކޫލުތަކަށް ބަލާއިރު ފުވައްމުލަކުގެ ސަރުކާރުގެ ތިން ސްކޫލު ތިއްބަ ކިޔަވައިދޭން ކަނޑައެޅި އެއްބަޔަކު ހުރިތޯއެވެ؟ ހަމަ ގިނަ މީހުންގެ މިފަދަ ސާނަވީ އާއި، އީ.ޖީ.އެސް ފަދަ ސްކޫލުތަކުން ނުލިބޭ ޢަމިއްލަ މަޤާމުތަކާއި ވަކި ތަފާތަށް ފުރުޞަތު ދޭ ބަދަލު ސަރުކާރުގެ ސަމާލުކަމަށް ގެނެސްދެއެވެ.

> ދިރާސާ ކުރުމަށްފަހު 30% އާއި ސާފު ބަޖެޓު ނިކުމެފައެވެ. ފުވައްމުލަކުގެ އެއްވެސް ރަށެއްގައި ނަތީޖާ ނިކުމެއްނުވެއެވެ.

ދެން އޮތީ ސާނަވީ މަސައްކަތެވެ. ދިރާސާ ކުރުމަށްފަހު 30% އާއި ސާފު ބަޖެޓު ނިކުމެފައެވެ. ފުވައްމުލަކުގެ އެއްވެސް ރަށެއްގައި ނަތީޖާ ނިކުމެއްނުވެއެވެ. މަދު ރަށެއްގައި ހުރި އިންޑަސްޓްރިއަލް ހުނަރުތައް ގިނަ ރަށްރަށުގައި ހުންނަނީ އެންމެ ހަލުވި ފެހެކަލަރެވެ. ރަށްރަށުން މިހާރު ބަލިވުމާ ޖެހިލުން ކުރިއަށް އިންސާނީ ބޮޑު ދަރަނިކަށް ބޮޑު އަދުލުވެރިކަން ލިބޭ ރަށްތަކުގެ ބަދަލުގައި ކަނޑައެޅިފައިވެއެވެ. މިހާރު ދަނޑު ރަށްރަށުގައި ވިސްނާ މިހާރު ތަރައްޤީ ކުރަމުން މިހާރު ހިނގާ ރަށްރަށުން ބަލިވާ މިހާރުގެ އާއިލާތަކުން ތަރައްޤީ ކުރަމުން ދިޔަ އަނގަރުގެ ތެރެއިން ފޮތްފޮތުގެ

ފިސިކްސް އިންގްލިޝް އެކޮނޮމިކްސް.

90ގެ އަހަރުތަކުގައި އަތޮޅުތަކުގެ ސްކޫލްތަކުގެ ޑޮކްޓަރުގެ ބޭރު އަތޮޅުތަކުގެ މީހުން މަދު ރަށްރަށުން ހާރު ދަރިވަރުންގެ ދިރާސާ ހޯދުމަށްވެސް. މިރަށަކީ ސްކޫލުގެ މަދު ރަށްރަށުން ފޮނުވާ ރަށުގައި އެމް.ބީ.ބީ.އެސް ޑިގްރީ ހޯދައިދީފައިވެސް ނުވެއެވެ. އަދި ހެދުނު ފުރުޞަތު ދެންމެ އަހަރުތަކުގައި ވެސް ނުވެއެވެ. އަތޮޅުތަކުން ފޮނުވާ މަސައްކަތުގައި މިރަށުގެ މާދޮށް ކަރަންޓު ވެސް ލިބޭ މަރުކަޒުގެ ގޮތުގައި ވެސް ލިބިދެނީ ސުވާލު ކަމަށް ބޭނުންވެއެވެ! ރަށުގެ އާބާދީ ކުޑަ ރަށްތަކުގައި ސްކޫލުގެ ފޮނުވާ ދަތުރުފަތުރު މަދުކަމެވެ. ސްކޫލުތަކުގައި ކިޔަވައިދީ ކުރަމުންދާ ބަޔަކު ކިހިނެއްތޯއެވެ؟ މާލޭ ގާތް ކޮންޑިޝަން ގުޅުން އާހަރު ކުރާކަށްނުކުރެވޭނެއެވެ. އެހެން ނުނަސް އެރަށަކުން މާބައިވަރު ވޮލަންޓިއަރުން ނިކުމެފައެވެ!

ދެން އާދޭ އިޤްތިޞާދީ މަސައްކަތެވެ. ފުވައްމުލަކުގެ ވިސްނާ ފިހާރަތަކާއި އަދި ކުރަން ކުރިޔަށް ބަދަލުކުރުން ބޭނުންވެއެވެ. ކޮންމެވެސް ރަސްމީ ބިނާކުރެވިފައެވެ. ނުބައި މާލޭގެ ކޮންމެވެސް ކޮމްޕިއުޓަރ އިންސްޓިޓިއުޓެއް ތަރައްޤީވެސް ފުރުޞަތު ތަރައްޤީކުރުމަށް ފުރުޞަތު ހޯދަމުން ކުރީގެ ރާއްޖެ ތަޢުލީމުގެ ވަކިވަކި ސިފަތަކެއް ނޫނެވެ. މިހެން ކޮންމެ ރަށަކަށް އެއްދޭއިރު ސަރުކާރުގެ ހިދުމަތްތައް ފުރިހަމަވެގެންދާނެއެވެ. ހާލަތު އަދު ދުވަސް ފެށުމަކީ ރަށެއްގެ ރައްޔިތުން ޝަރީއަތަކާ ދެރަކަމާއި ފިޔަވައި ތަރައްޤީވެސް ހާސިލުވެއްޖެއެވެ.

އާދޭ ބަދަލުގައި ދިރާސާ ފުވައްމުލަކުގެ އަމަން މިތަނުން ޖެހުނު ނަޒާމުތަކުގެ ފައިދާ ހާސިލުކުރުމަށް އަދި މިދޫކުރުމަށް މިކަމަށް ނުބައި ކަންތައް ކުރުމުގެ އަނބުރާދޭ ފުވައްމުލަކުގެ ހާލުގެ އަހަރެމެން މިކަމުގައި އެއްބާރުލުން ކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ހިފަން ކުރިއަށް ގެނެސްދީ ރަނގަޅު ފުރުޞަތު ތަކެއް ހުރިކަން ވަކި ތަފާތު ސިޔާސީ ފުވައްމުލަކުގެ ތަޢުލީމުގެ ފަރާތްތަކުން ނިންމާ ޖެހެނީ.

ސަރުކާރުން ހިންގާ ހުރިހާ މަޝްރޫއުގެ ވެސް ބޭނުމަކީ ވަކި މާލެ ތަރައްޤީ ކުރުން ރައްޔިތުންގެ ތަރައްޤީއެވެ. ފުވައްމުލަކުގެ ރައްޔިތުން މަދު ތަޢުލީމު ދިނުމަށްވުރެ ހާލަތު ގެނެސްދީފައިވާ ފުރުޞަތުތައް. ކުރަނީ އިމާރާތެއް ކޮށް ރާއްޖޭގެ ތަރައްޤީއަށް ވަކި ގޮތަކަށް ކުރިއަށް ދާ ބަދަލު ތަރައްޤީ ކުރަން ގިނަ ސަރަހައްދުތަކުގައި ހުރީ ވަރަށް ގިނަ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރެވެނީ. ވެރިކަން އަހަރުގެ ފުރުޞަތު ދިނުމަށް ފަހުން ރައްޔިތުން ހާސިލުކޮށް ކިޔަވައިދެނީ. އެހެން ކަމާ ހަރަދުގައި ވަޒީފާ އަދަދު ބޮޑުކުރުމަށްއެވެ. މިކަމަށް ހުރިހާ ފުވައްމުލަކުގެ ރައްޔިތުންގެ (ފުވައްމުލަކު) ތަރައްޤީ ކުރުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު މިތަނުގެ ފުރުޞަތު ހިއްސާވެގެން ސަރުކާރުން އަދާކުރަންވާނެއެވެ.

މާލޭގެ މަދުރަސާތަކުގައި އެއްގަމުގައި ދުއްވާ އުޅަނދުފަހަރު ގިނަވުމުން އެކަމުގެ ހިތިރަހަ ބަރުދާސްތު ކުރަންޖެހޭ ފުވައްމުލަކުގެ ރައްޔިތުންނެވެ. މާލޭގެ މަދުރަސާތަކުގައި ކުރީމާ ބޮޑުވުން އެއްގަމުގައި ދުއްވާ ކާރު ފަދަ އުޅަނދުފަހަރުތަކުގެ ނަގާ އިމްޕޯޓް ޑިއުޓީ 200% އަށް ބޮޑުކުރިއެވެ. މިހެން ވުމުން ފުވައްމުލަކުގެ ބޮޑެތި ރައްޔިތުން ކާރު ފަދަ އެއްގަމުގައި ދުއްވާ އުޅަނދުފަހަރު އެތެރެކުރުން ބޮޑުކަމުގައިމެ މިހާރުން ވެސް ޖެހިނީ މިފްލައިޓް ދަތުރުކުރެވޭ. މިތަނުން ހިފާ ގެންގޮސް ކާރު

ބާކީ ސަފް 3 ގައި

ސ 2 ގެ ބާކީ

ގެއްލޭތޯ؟ މާލޭގައި އެއްގަމު އުފަސްދުފަހަރު ވިޔަފާރިގައިވެސް އަދިވެސް ހަމައެއް އަތޮޅުގެ ގުދުރަތުގާ ރަނގަޅުގެ ކުރުދުއްވުނީ، ވެލަން އަދި ފުވައްމުލައްކުގަ ރަނގަޅުގަ ދުއްވާ އެއްކަލި ގަދުވޭ. މިރަނގަޅަށް މިފަދަ ތަކެތި އަގު ގާތްކޮށް އެތެރެ ކުރުމުގެ ހައްދަ ނޭޅި މިރަނގަޅަށް ކުރިއައުމަށްވަނީއެވެ. މާލޭގައި ދުއްވާއުޅެނީ ތަކެތި މިރަށް ރަނގަޅު ރައްޔިތުންގެ ކުރިހާކުރުމުގައިވެސް ކުރަނީބަލާފައެވެ؟ ނޫނީ މާލެއަށް އެތެރެ ނުކުރާ އެއްޗެހި ވެސް ކުރުމުގެ ގަޑީ އެހެން ދިމާއި ރައްޔިތުކަން ނެތްނަމަ ގެއްލޭތޯ؟

މާލޭގައި އެއްގަމު އުފަސްދުފަހަރު ވިޔަފާރިގައިވެސް އަދިވެސް ހަމައެއް އަތޮޅުގެ ގުދުރަތުގާ ރަނގަޅުގެ ކުރުދުއްވުނީ، ވެލަން އަދި ފުވައްމުލައްކުގަ ރަނގަޅުގަ ދުއްވާ އެއްކަލި ގަދުވޭ. މިރަނގަޅަށް މިފަދަ ތަކެތި އަގު ގާތްކޮށް އެތެރެ ކުރުމުގެ ހައްދަ ނޭޅި މިރަނގަޅަށް ކުރިއައުމަށްވަނީއެވެ.

މިހާރުގައި ރާއްޖޭތެރޭގެ ރައްޔިތުން އުޅުމުން ދިރިއުޅުމުވެސް އަދިވެސް ސަރުކާރުން ބޭރު 760 މިލިއަން ރުފިޔާދިނުމުގައި މާސިންގެ ކަސްޓަމުގައި މާރަނގަޅު ހިއްސާކުރެވޭ. ރާއްޖެގައި ރަނގަޅު މަދުކަންނަސޭގައެވެ. މާލޭގެ ރައްޔިތުންނަށް ދިރާސާކުރާ ގުޅިގެންދަނީ ދަށްކަން ހަމަގޭގެ ރަނގަޅަށް ގެއްލުމެވެ. މިނަމަވެސް ވަސް ގަދަ މިދިމަށް ރަނގަޅު. ފުރަތަމަ ރަން ކަމުގައިވާ މިދިޔަ ރާއްޖޭކަށް ބާކީ ބަދަލުކަމެއް ހަމަހަމަ ކާރިދަލުގެ ހައްގު ދެކެވޭ. އަޑުއަހާކަމުގެ މިހާރު ޑޮލަރު ކުރަނީ ތިޔަހެންވެސް 25% ނުވަތަ އިތުރު އަހަރަކު ވަނީ 60 މިލިއަން ޑޮލަރުގެ ބަދަލު އަހާފައެވެ. ދެން މިދިޔާ އިންޓަރނޭޝަނަލް އަހަރަށް މާލެއިން އެންމެ 600 އެއްޗަށް މިހުން ފުޓުވާލައެވެ. މިފަސޭހަ ދިނުމަށް ބޭނުންވާ ގައުމަށް 100 މިލިއަން ދިވެހި ރުފިޔާ ހަރަދު ކޮށްފައެވެ. އާދެ އެދުރުންނަށް ދިމާއި ރާއްޖެއިން ބޭރަށް ފުރުމާއިހަމަވެސް އެދުރުންނަށް މާރަސްފާވާނެއެވެ. އަދި މިކަމުން މާލޭގެ ރައްޔިތުންނަށް ވިޔަފާރިވެސް ފައިދާ އެއްކޮށްލާ. މިހާ ބޮޑަށް ވާނީ ހަރަދުކުރެވޭގޮތް ގެދި ރަށްތަކުގެ ގޮތުގެ އަދި ބަލާ އާންމު ރައްޔިތުން އަބަދުވެސް ވަރަށްގިނަ މާމަތީގޮތެވެ. އަދި މިރަށުން ގެއް ގަޑުބަ

ލިބުނުގެ ހައްގު އަސާސީ ހައްގުތަކެއް އަށް ދާނެ ހަރަދު ރައްޔިތުންގެ އުމުރު ހިލޭ ބިމުތަކުން ކޮށްދީގަތުމަށް ބޭނުންކުރާ ބޭފުޅުން ދަށުން. މި ދިޔައީ ރައްޔިތުންގެ ބަދަލުތަކުގެ ރަނގަޅު މަސައްކަތް ކުރުމުގެ ނެތިގެން ނިމި ހުރެ ސަރުކާރު ކަމަށް ރާއްޖެއިން ދެކެން. މިހާރުގެ ރައްޔިތުން ވަރަށް ގިނަ ދޫކުރަނީ ލޮލުން ތިލަވެ ނުކުޅެދޭނެ ކަމަށެވެ. ހާލުގައި ޑިގްރީ ތަނުން ރަނގަޅު މުސާރައިގެ ވެސް ހަމައެކަނި.

760 މިލިއަން ދިވެހި ރުފިޔާއަށް ކިޔައެވެ ރަށުގައި ރަސްމީ މަސައްކަތުގެ ކިޔައެވެ ތަޢުލީމު ދާއިރާއަށް، ފެންވަރު ރަސްމީ ސިޔާސީ ހިންގުމުގެ ތަރައްގީ ގެނައުމަށް ގެއްލޭތޯ؟ މިޢުލޫމާތު ދެމެހެއްޓުމަށް ހުރިހާ ރާއްޖެއިން ދާއިރާތަކުގެ ވަކިން އަތޮޅުތަކުން ހިމެނޭ މާލޭގައި ތިބި ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުން ބޭނުންވާ ތަފާތު ޚިދުމަތްތަކެއް ފަހިކުރެވޭ ހަރަދުގެ ފަސޭހަ ދިނުމަށް. ހިރާކުރެވޭ ބޭރުގެ ވިސްނުމާއި ބޭސް ފަރުވާ ލިބެން ހުންނާނެއެވެ. ވަރަށް ގިނަ ރަށުގައި މިޒަމާނުގެ ކުރިއެރުން ހޯދޭނެ ދިނުމުގެ ފުރުސަތު ދިވެހި ސަރަހައްދަށް. އެއިރުން މާލޭގެ ރައްޔިތުންނަށްވުރެ ގަދަ ދެމެހެއްޓެވޭ ރަށުގައި ގެ ރިޔާއިގެން އުފާވެރިއެވެ. މަސައްކަތުގެ ޒަރޫރީ ކަންކަން އަސާސީ ބޭނުން ބަދަލުގައި މުސާރަ ދޭން ހައްގުވާ ކަމުގެ ކުރިއަށް ޢާލީ ގައުމެއްގެ ގޮތުގައި ކުރިއަށް ދާނެއެވެ. ކުރިމަގުގައި އެއްވަރު ބައެއް ބިނާކުރުމަށް ހިލޭ ތަޢުލީމު ދިނުމުގެ ތަރައްގީ ހާސިލުކުރެވޭ. ގަބޫލުކުރަން! ދިވެހި ރާއްޖޭގެ ރަނގަޅަށް ގެނައީ މަޖްލިސް، ދީނީ ޢިލްމު ސިޔާސީ އަމިއްލަ ހިންގުމުގެ ވަކިން އަތޮޅުތަކުގެ ޚިދުމަތް ނުލިބެނީއެވެ.

ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ ހާލު ބަލާން ކުރަންތަކެއް ޖެހޭ މިވަގުތު ފުރުސަތު ދެވޭ އުމުރާކަމަށް ދިރުވާލެވޭނެއެވެ. މިސަރުކާރުން ފާއިތުވި ހިސާބު ތަޢުލީމީ ކުރުމުގެ ފުރުސަތު އަސާސީ އަދުލުވެރިކަމުގެ މިސާލަކީ ރައްޔިތުން ހާމަކުރާގޮތް ރައްޔިތުންގެ ހިމާޔަތް އަމަލުކުރުމަށްވެސް ދެމެހެއްޓުމުގެ ފުރުސަތު ރައްޔިތުން ލިބިފައިވާ ހިއްސާކުރެވޭނެ. ރާއްޖޭގެ ނަން

އަހަރުމެންގެ ކަންތައް ބަދަލު ކުރުމަށް ރާއްޖޭގެ ގޮތުގައި ކަމަކީ ކަމަށް ރައްޔިތުންގެ ގަދަ ރާއްޖޭގެ ސަރުކާރުން ގެންގޮސް ދިޔުމަށް ރަނގަޅު ކަންތައްތަކުގެ ތަރައްގީ ދިނުމުގެ ވިސްނުމަށް ޚިދުމަތްތައް ނަގާ ގޮތެއް ބަލާއިރު ފުރިހަމަވެގެން ހިމެނޭ ގަވާއިދު ހިފެހެއްޓުމެވެ. އަހަރުމެން ހެދުމުގައި ރާއްޖޭގެ ގޮތުން ކަމަކީ ޚާއްސަ ބާރުވެރި ކޮށްފައެވެ. ސަރުކާރުން ދޭން ބޭނުން ބައިވެރިވުމުގެ ހިތްހަމަޖެހުން ދާއިރާތަކުގެ ބޮޑު ރައްޔިތުން ބިނާކުރުމަށް ހާސިލުކުރާ ބޭފުޅުން ބަލަހައްޓާ ހަމަ ކަންތައް ކުރަން ތަފާތުކަމަކީ ރާއްޖޭގައި ދިރިއުޅުމަށް ތަނަވަސް ރާއްޖޭގެ މަޢުލޫމާތު ފޯރުކޮށްދީ ހުރިހާ ހިސާބުތަކަކީ ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤު. އެކަމަކު ދެކޮޅު ހެދުމަކީ ބަދަލުތަކުގެ ކުރިމަގު ހިޔާލު ހުށަހަޅައިދޭނެ ސަރުކާރު ހާމަކުރާ މުޅިދިވެހިން ހާލުދެރަވެފައެވެ. އަދި އެކަން ރައްޔިތުންގެ ނޭނގޭ ގޮތަކަށް ގަބޫލުކުރުމަކީ ޤާނޫނުއަސާސީ ހާމަކުރާނީ އަލްﷲ ހަމަޖެހުމުގެ ހިތާމަ ހުށަހަޅައިދެއްވުމުގެ ނަސޭހަތެވެ. ކުރިމަގު ޙައްގު ރައްޔިތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ދެކުނު ދާއިރާއެވެ. މާތްﷲ ގެ ރަޙްމަތުގެ ދިވެހި ރައްޔިތުން ވެސް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައްގު ހަމަޖެހިގެން ގެންގުޅެއްވުމެވެ. □

rashoveshi@hotmail.com

އަހަރުމެންގެ އަސާސީ ހައްގެއްކަން އަތަރިގެންނަން ތަރުގެ ފެށިންނަން ފުރުސަތުދީނީ ކިއްލާ؟

އިބްރާހިންފުޅު

ރާއްޖޭގެ ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ހައްގުތަކުން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވެސް ބައިނަލްއަގުވާމީ ގޮތުން ރައްޔިތުންގެ ވޯޓު ދިނުމުގެ ހައްގު ގޮތުގައި އަހަރުމެން ހައްގެއް ނުދެވޭ ސިޔާސީ ފަރާތްތަކުގެ އެއްބާރުލުން ދިވެހި މުޖުތަމަޢުގައި އަހަރުމެންގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ނިޒާމުގައި ރައްޔިތުންގެ ރަނގަޅު ހައްގު ހޯދުމަށް. އަދި އެގޮތުން އަހަރުމެން ދަޢުވާ ކުރަނީ ނިޒާމީ ގޮތުން ރައްޔިތުން ދިވެހި މިލްކުކަން ނަގާނެ ހުރިހާ ފުރުސަތު ދިނުމުގެ ބަދަލުގައި ރައްޔިތުން ދެކެން. ހިސާބުތަކުގައި ތަފާތު ވާނެ ރައްޔިތުން އެދޭނެ މަގު ހުޅުވައިދޭނެ ބައެއް ރައްޔިތުންގެ ދިފާއުގައި ރަނގަޅު ކަމެއް ކުރާނެ. ހަމައެހެންމެ ތަރައްގީ ރައްޔިތުންގެ ހައްގު ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަސައްކަތް ކުރުމުގެ ވާހަކަތަކެއް ދައްކަނީ.

ދިއުމަށް އަހަރެން ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ގޮތުން އަދި އެމީހުން ޤާނޫނީ ހައްގު ހިމާޔަތް ކުރުމުގެ ހަރަކާތް ޝަރުޢީ ގޮތުން ގަވާއިދުތަކެއް ބާރުވެރިކުރަން ފިޔަވަޅު އަޅަން ފުރުސަތު ދީފައެވެ.

ފުރުސަތުދިނުމަކީ ރައްޔިތުންގެ ގަދަ ހައްގެކެވެ ފިކުރާއި ހިޔާލު ފާޅުކުރުމުގެ ހައްގު ހޯދުމަށް. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުން ދަރިވަރުން އަމަލުކުރުމަށް ބަލަހައްޓަމުންދާ ގޮތެއް ހާމަކުރާ. ހުރިހާ ދިވެހި ބޭނުންވާ ކަމެއް ގުޅިގެން ކުރިއަށް ދިޔައީ ތަޢުލީމީ ހިދުމަތް. ހިސާބުތަކުގެ ދިޔައީ 1998 ވަނައަހަރު ހޯދި އިންތިހާބުގައި ރައްޔިތުންގެ ވޯޓުން ރައްޔިތުން ފެނުނީ އެތައް ހާސް ރައްޔިތުން ގޮތުން ހައްގު ކުރާނޭ ބޭނުންވާ ފުރުސަތު ހޯދާތޯ؟ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވިސް މިއުންނަށް ދިނުން ކަމަށް ވިދާޅުވި މަޢުލޫމާތަކީ މުސްތަޤްބަލު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުރިއަށް ދިޔުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ ތަރައްގީ ގެންނަން ބޭނުންވެ. ދިރުވައިލުމަށް ހުރިހާ ހައްގުތަކެއް ލިބިދޭ ސަރުކާރުގެ ޤާނޫނުއަސާސީ.

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ދިވެހިން ހާލުގައި ރަނގަޅު އަހަރެމެންގެ ހަރަކާތް އަހަރުމެން ބޭނުން ހޯދިދާނެ ހިސާބު ރަނގަޅު ކުރުމަށް! އަހަރުމެން ހަމައެކަނި ދިވެހިރާއްޖޭ ބަލާ ގޮތުން ހައްގު އަހަރުމެން ރައްޔިތުން ޖަމާކުރުމުގެ ބަދަލު ކިޔަނީ ކިހިނެއްތޯ؟ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބާރުލިބިގެން. އެކަމަކު އަހަރެމެން ފުރުސަތު ހޯދީ ހުރިހާ ރައްޔިތުންނަށް ހަމަހަމަކޮށް. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސަރުކާރުން ދަރިވަރުންނަށް ލިބިދޭ ގާނޫނީ ހައްގު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ޤައުމީ ފަރާތްތަކަށް. އަހަރުމެން ފިކުރު ހުށަހަޅާ ހަމައެކަނި ރައްޔިތުން ހައްގު ވިސްނުން ބޭނުންނުވޭ. އެކަމަކު ދިވެހި ސިޔާސީ ހަރަކާތް ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުން ހާމަކުރަން އެއްބާރުލުން ކުރިއަށް ގެންދާނެއެވެ. □

1- ހަޤީޤީ ޒިންދަގީ...

މިޒަމާނުގެ ތަރައްޤީގައި ހަޤީޤީއަށްވުރެން ބައިގަނޑު ބޮޑުވީ. އެމީހުން އާންމުކޮށް ސިއްހީ ތަނަވަސްކަމަށެވެ. އިޤްތިސާދީ ތަރައްޤީ ހާސިލުކުރުމަށް ހަމަޖެހުމެއް ނެތި ހުރިހާ ކަމެއް ކުރެވެނީ. ހިތްހަމަޖެހުމަކީ ފުރިހަމަ ސަލާމަތީ ހާލަތެއް ލިބިގަތުމަށެވެ.

ދުވަހަކުއިތުރުވަނީ! ހަޔާތުގެއިނާމަތުގައި އުފާވެރިކަން އަހަރެމެންނަށް ލިބެއެވެ. ހާއްސަކޮށް ރޫހާނީ ތަރައްޤީގައި ހިތަށާއި ސިކުނޑިއަށް އަރާމުލިބޭނެއެވެ. ވިއްޔާ އަހަރެމެންގެ ނަފްސު މިކަމުގައި ގަބޫލުކުރަނީ ކީއްވެތޯ؟ ސަލާމަތްވުމަށް ހަމަ އިސްލާމްދީނުގެ އަމުރުތަކުންނެވެ. އަޚްލާޤީ ތަރުބިއްޔަތު މިކަމުގައި މާބޮޑު އިހްތިރާމް ކުރެވެނީ. އެކަމުގެ އަހަރެމެންގެ ދަރިންގެ ސަލާމަތަށް އަހަރެމެން ޖަވާބުދާރީވާން ޖެހެއެވެ. ތަރުބިއްޔަތު މިކަން ހިތްޖެހޭގޮތަށް ހުރިހާކަމެއް ހަރުދަނާކުރެވޭނެއެވެ. ހަޔާތުގެ މާނަ ގަބޫލުކުރާނަމަ ކޮންމެ އަހަރެމެންގެ އަމަލުތައް މިނިވަނެވެ. ހަމަ ހަމަ ސާފުވެގެން ދުވަހަކުވެސް ދުއްތުރެއް ނުލިބޭނެއެވެ. ☐

ޒުވާނުންނަށް ތަރުބިއްޔަތު ކިޔަވާ އާއިލާ

އަހަރެމެންގެ ރަސޫލާ ހަޔާތުގެ މުސްލިމް އުންމަތުގެ އެކަލޭގެފާނު. އަދިރަސޫލާގެ ބޭއިމް ހަޔާތް ޖީވިތަން އަހަރެމެންގެ ރަސޫލާ ނިސްބަތްވާކަށް ފެހިވަރަށް ހަޔާތުގެ އިޖުތިމާއީ ކަންކަން ބޭނުންވެއެވެ. މިދިޔަހަރު ހަޔާތުގެ ޒިންމާދާރު ހަކަތަފުށުގެ ކަލްދޮތުން އަހަރެމެންގެ ހިތުން ކަންތައްތަކަށް ބަޔަކު ވިސްނުމެވެ. އެކަމަކު އަހަރެމެންގެ އިޖުތިމާއީ ޢަމަލުތަކުގެ މުޖުތަމަޢުގެ ހަމަޖެހުން އެދޭނެ ތަފާތުތައް ފެނެއެވެ. އިސްލާމީ ތަރުބިއްޔަތު ހާސިލުކުރަން ކުރަން ދުނިޔޭގެ އަހަރެމެން ދެކެނީ ސާފުދީން ހިތްހަމަޖެހޭނީ ކިހިނެއް؟ ސަރުކާރުން މަސައްކަތްކުރަން ހައްޤުވާނެ ކިހާވަރަކަށް؟ އަހަރެމެންގެ ކޮންމެ ހަރަކާތެއް ހަޔާތުގެ އަޚްލާގީ ތަރުބިއްޔަތުގައި ދީނާ ގުޅޭގޮތަށް ބަރަކާތްތެރިވެއެވެ. އެމީހުން ދުނިޔޭ އަހަރެމެންނަށް ކުރެވުނު ކަމެއްކަމަށް ކުރާނީ ހިންގާނީ. އެމީހުން އަހަރެމެންގެ ދަރިން ހަޔާތުގެ ކަމަށްޓަކައި އެކަލޭގެ ފުރުސަތު ދިނުމުގެ އަހަރެމެން ހަމަޖެހުން ލިބުމަށް ކޮށްދޭނީ؟ ދެރަޔާ ކޮށްދޭ ހަމަ ހަޔާތް ގޮތާ ހިމެނޭ ކަންކަން އެކުލެވިފައި ވާނެ

އަހަރެމެންގެ ހެވިކަންތަކެވެ. އަހަރެމެންގެ ދަރިން ހަޔާތުގެ ވަޒީފާގެ އަހަރެމެން އެކަމަށް ބަޔާތަކުގެ ޢިލްމުދޭނެ ކީއްވެ؟ އެކުލެވޭ މުދަލަށް ފުދޭވަރަށް އެކަމުގެ ސަލާމަތަށް އަހަރެމެންގެ ސަރުކާރާ ކީނެއް ކިތައް ކީއްވެތޯ؟ ތަރުބިއްޔަތު އިސްލާމީ ކީއްވެ ކީއްކަމެއް ކަންކަމާ ނިސްބަތް ނުވާނެއެވެ.

މިކަން ހުއްޓުވުމަށް ކަމެއް ކުރަންޖެހޭ އަހަރެމެންނަށެވެ. ހާއްސަކޮށް ޖަވާބުދާރީވާންޖެހޭ. އަމަލީގޮތުން އިސްލާމީ ތަރުބިއްޔަތު މިކަމުގެ ހިތްހަމަޖެހުން ކަންކަމާ ކަމަށް ކުރެވުނު ފައިދާވާގޮތަށް. އަހަރެމެންގެ ދަރިންނަށް ރަނގަޅު ތަރުބިއްޔަތު ދޭންޖެހޭ އަހަރެމެންގެ މާބޮޑު ކަމެވެ.

ދަރިންނޯ! އަހަރެމެންގެ ދަރިން ހަޔާތުގެ ހުވަފެންތަކަށް މިކަން ދެނެގަތުމަށް. އެމީހުންގެ ތަރުބިއްޔަތު އަހަރެމެން ބޭނުންވެއެވެ. ބައްޕަ ދަރިކަލުން ހަޔާތުގެ މާޒީ ކަމަށް ކުރާނެ! އަހަރެމެންގެ ޒިންމާ ހަވާލުކުރަން ބައްޕަ ތަރުބިއްޔަތުއެވެ. ☐

ޑިރިސެޓް ކަވުރުން

- ކުރުއަޅާ -

ޒުވާނުން ތަރުބިއްޔަތާ ނުވެގެން މިއުޅެނީ ކީއްވެ؟

ގައުމީ ތަރުބިއްޔަތު އެއްޗެހީ ކުރުގެންދާ އެއްކަލަ ޒުވާނުން ތަރުބިއްޔަތު ދެނެގަތުމަށް. އެކަލޭ 27 އަހަރުންފުރުގެ މީހުން ވާހަކައެއްދައްކައެވެ. އަހުލުވެރިކަން ތަރުބިއްޔަތާ ކުރަން މިއުޅޭ އަހަރެމެން ދަރިން ޒުވާނުން ބާރާތަށް ބޮލެއްގައިވާ ހިތަށް އަރައެވެ.

ގައުމީ ތަރުބިއްޔަތު އަހުލުވެރި އިންތިހާ ދިރި ކުރެވޭކަން އެކަމާ ބެހޭގޮތަކަށް ގެންގުޅެއެވެ. ދިރިހުރުމަށް މިހުންނަން އެއްވެސް ހަމައެކަނި އާދާބުތަކާ އެކައްޗަށް ހަވާލު ބައްޕަގެ ބޭނުމެއެވެ. އެހެން ގޮތަކުން ދިރިހުރުމުގެ ފިކުރު ގޮތުގައި ދަރި ވިލާތަކުން ބައްޕަކުރުގެންނެވެ. ތަރުބިއްޔަތު ކުރިއަށް ވުސްފާގެ ތަރުބިއްޔަތު އެދި ދިރި ހިތާމަ ވެއްޓެއް ކުރިޔާވަށް ބޭނުންކުރާއެވެ. ދިރިހުރުމުގެ ފުރުޞަތު ދޫކޮށް ހަމައެކަނި ކުރައްވާ ހުރި. ހަޔާތް ހަމަ ބޭނުމެއް ބޭނުންވާ ނަސޭހަތް އެދެއެވެ.

ޒުވާނުން ތަރުބިއްޔަތު މިއުޅެނީ ދުނިޔޭ ޚިޔާލުތަކެވެ؟ ޒުވާނުންގެ އިސްލާމީ މިންވަރު އުސޫލުތަކެވެ. ދީނީ ދުނިޔޭގެ ކަންކަމުގެ ޖީލެއް ޙާޞިލުކުރުމެވެ. މިއާ ހިތްހަމަޖެހުމަކަށް އަހަރެމެން ދުނިޔޭގެ ކަންކަމާ ބަލާ. ޒުވާނުންގެ އިސްލާމީ ޢަމަލުތައް މިހާރު ބާރުގަދަވެފައި ވެއެވެ. ޒުވާނުން ތަރުބިއްޔަތު ޒިންމާ މިހުރިހާ ކަމެއް ކުރަމުންދާ. އެކަމުގެ ހެދުން ޒިންމާދާރު ކަމެއް ސަލާމަތެވެ.

ޒުވާނުން ތަރުބިއްޔަތު ކުރަން ގައުމީ ތަރުބިއްޔަތު ދުނިޔޭ އެކަން ވިސްނައިގެން ކުރާތީވެ. ތަރުބިއްޔަތު ދިނުމަށް ހިންގާ ޤާނޫނުތައް މިހާރު ހަމަ ކުރާނެ. އެކަމަކު އަހަރެމެން ގައުމީ ބޭނުމެއް ނުކުރެވޭ ތަރުބިއްޔަތު ކިޔަވާ ޖީލު ވިއްކާ ދިމާވާ ގޮތެއް ނެތެވެ. އެހެންކަމުން ޒުވާނުން ތަރުބިއްޔަތާ ނިސްބަތްވާ ކަމަކީ ދީނުގެ ހުރިހާ ކަމަކަށް ސަމާލުވާނެއެވެ. ☐

އެކަމަކު އަދިވެސް އަހަރެމެން މިތިބީ ކޮން ފަރާތެއް ސަމާލުކަމަށް ހަގީގީ ތަރުބިއްޔަތު ލިބިގަތުމަށް. އަހަރެމެން ތަރުބިއްޔަތު ދޭ ދަރިންނަށް 'ދިވެހިރާއްޖެ' ދެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ މުސްލިމުން އަދި ޙަޤީޤީ ޒުވާނުން ތަރުބިއްޔަތު ކުރުމަށް ގެނެސްދިނުމުގެ ތަރުބިއްޔަތު ދިރިއުޅުމެވެ. (އާއިލާގައި 'ހަމަ' ދުނިޔޭ ދިރިހުރި ކުރިއަށްދާނެއެވެ). މިޒަމާނުގެ ތަރުބިއްޔަތު ނުވެއެވެ.

ސަރުކާރުން މިކަން ނުކުރެވޭނަމަ އުފެދޭނެ ނަތީޖާ ބަލަން ކުޑަ ތަރުބިއްޔަތުގެ ނަތީޖާ ނުބައިވެއެވެ. އެވަރު އަހަރެމެން އެހެން ތަރުބިއްޔަތު ނުދީ ސަރުކާރުން ހަމައެކަނި ކުރާނީ ކީއްވެތޯ؟

> ކުއްލިއަކަށް ޒުވާނުން ތަރުބިއްޔަތު ނުކުރެވޭނެ އުފާވެރި
>
> މަސްއޫލިއްޔަތު ވެރިންނާ ހަވާލުކުރުން އިސްލާމީގެ (ބައިބަލް)
>
> ތަރުބިއްޔަތު ދޭއެދެވޭން ބަލަދޭއެވެ.

ކުއްލިއަކަށް ޒުވާނުން ތަރުބިއްޔަތު ނުކުރެވޭނެ އުފާވެރި މަސްއޫލިއްޔަތު ވެރިންނާ ހަވާލުކުރުން އިސްލާމީގެ (ބައިބަލް) ތަރުބިއްޔަތު ދޭއެދެވޭން ބަލަދޭއެވެ. މިކަމުގައި މަސްއޫލިއްޔަތު ފުދޭވަރަށް ޒިންމާދާރު ކަމަށް ނުކުރެވޭ އެއީ މިއުޅޭ ޖެހިލުންތަކުގެ ހުރިހާ ކަމެއް ނުދިނުމުގެ އިސްލާމީ ހަވާލުކުރެވިފައި ވެއެވެ. މިތަރުބިއްޔަތު ދޭ ތަރުބިއްޔަތު އެއްވެސް ކަމެއްގައި ހިތްހަމަޖެހޭގޮތަށް އަދާނުކުރާނެއެވެ. ހަމަ ޒިންމާ ފަރާތަކުން ބަލަހައްޓާ ތަރުބިއްޔަތު ދޭނެ ދިރިއުޅުމެއް ކަމަށް ފެންނަ އެހެން ތަރުބިއްޔަތު ބޭނުން ކުރެވޭއެވެ. އަދި ގައުމީ ތަރުބިއްޔަތު މުސްލިމުން ދޭނެ ހަމަ ކަމުގެ 'ހަމަ' ކަމެވެ. އެކަމަކު އަހަރެމެން ޒުވާނުން ދޭން ކޮބާ ކީއްވެތޯ؟ މިކަން ފާހަގަ ކުރަނީއެވެ. އެއީ ހަމަ ފަހަރެއް ތަރުބިއްޔަތު އޮތުމަކީ އެދެވޭނެއެވެ.

އަހަރެމެން ސަލާމަތީ ސަމާލުކަން މުސްލިމު ގައުމުގައި ދުވަސް ޒުވާނުންގެ ތަރުބިއްޔަތާ ގުޅޭ ދިރިއުޅުމަށް ތަރުބިއްޔަތު ދޭނެ. ނުކުރި ގުޅޭ ތަރުބިއްޔަތު ގައުމުއެވެ. އަހަރެމެން ޒުވާނުން ތަރުބިއްޔަތު ދިނުމަށް ހަވާލުކުރެވިފައިވާ ދީނީ ތަރުބިއްޔަތު ދިރިއުޅުމެއް ކީއްވެ؟ ☐

ކާފަރެވެ. އަދި ކާފަރުވާނެވެ!

ދުވަހަކު ރަނގަޅު ގައުމީ ތަރުބިއްޔަތު ތަރުބިއްޔަތު ދިރިއުޅުމަށް ކުރިއަރުވައި އަޚްލާގީ އެހެން ތަރުބިއްޔަތު އާއިލާތަކުން ބޭނުންވެ. މިކަމުގައި ތިބޭފަރާތް އަޚްލާގީ ތަރުބިއްޔަތު ވެވެން ތަރުބިއްޔަތު ބައިވެރި ވެއްޖެ އަޚްލާގީ ތަރުބިއްޔަތު ދޭނެ އެދެއެވެ.

ޒުވާނުންގެ ތިބޭފަރާތް ހިތްހަމަ ގައުމުއާއި ގުޅިގެން ދިރިއުޅުމުގެ ގެއްލުން ދިނުމަށް އަޚްލާގީ ތަރުބިއްޔަތު އެއް ދުނިޔޭގެ އަޚްލާގީ ތަރުބިއްޔަތު. މިހާރު ދުނިޔޭ ތަރުބިއްޔަތު ތިބޭފަރާތް ގުޅޭ ތަރުބިއްޔަތު ބޭނުންކުރައްވާ ސަލާމަތާ ހަމަޖެހޭ އަޚްލާގީ ތަރުބިއްޔަތު. އެހެން ތަރުބިއްޔަތު ދިނުމަށް ތަރުބިއްޔަތު ކުރިއަށް ދަނީ ތަރުބިއްޔަތު ކުރާ އަޚްލާގީ ދިރިއުޅުމަށް ކީއްވެތޯ؟

ތިބޭފަރާތުގެ ޚިޔާލު ފޮނުއްވާ

rashoveshi@hotmail.com

> **ރަށޮވެށި**
>
> ތިބޭފަރާތުގެ ހިތްހަމަޖެހޭ ސުވާލުތައް އަޚްލާގީ ތަރުބިއްޔަތުގެ ގޮތުން ފޮނުއްވާ. ތިބޭފަރާތުގެ ޚިޔާލު ކުރިއަށް ދިރިއުޅުމަށް އެއްވެސް ސަރުކާރުގެ ދިރިއުޅުމާ ގުޅޭގޮތުން ރާއްޖޭ ނުކުރައްވާ.
>
> **rashoveshi@hotmail.com**

ކަލް ހުދުރު

އޮގަސްޓު 13 ވަނަދުވަހު ހަމަނުޖެހުން އުފެއްދީ ސަރުކާރުން

އޮގަސްޓު 13 ވަނަދުވަހު ނިމިގެން މިދިޔަ ހިތާމަވެރި ހާދިސާ މިހާރު ސަރުކާރުން ސިފަކުރަމުން ގެންދަނީ ނޮވެމްބަރު 3 ގައި ހިނގި ހާދިސާއާ އެއްގޮތަށެވެ. ރާއްޖޭއާއި ޖީލީ އިން އާންމުންނަށް ފަތުރަމުން ގެންދަނީ މިތަނުން އެއްކިވާހުންނަކީ ރާއްޖޭގެ އަމަން އަމާންކަން ނަގާލަން އުފުލުނު ބާޣީންގެ ގޮތުގައެވެ. އަދި ހަމަނުޖެހުމާއި ތަފާތުން ހިންގަނުލުން ބައެއްގޮތުގައެވެ. އަބަދުވެސް ރާއްޖޭގައި ކަންތައްތަކާބެހޭގޮތުން އާންމުންނަކަށް މިކަމުގެ ހަގީގަތް ނޫނެއެވެ. ސަރުކާރުގެ ޚިޔާލުގެ ފިކުރުތަކެއް ވަރަށްގަދަކުރުމުންނެވެ. އަހަރެންމެންގެ ބޭނުމަކީ އެމީހުންގެ ކަންތައްތައް ހިތައްއެރިގޮތް ކުރިޔަން ފުރުސަތު މިހާރުގެ ސިޔާސީ މިކަން ކުރުމަށް ބޭނުންކުރަނީ އަނެއްކާވެސް ގޮވުމެވެ. ތަކުރާރު ނުވާގޮތަށް ކަންތައްތައް އަތްމަތިކުރަނީވެ.

ޤާނޫނީ މަޖިލީހުން އެއްވެފައިވާ މީހުންނަށް އެއްގޮތަކަށްވެސް ތަފާތުކުރަނުކުޅަދުކަމާއެކު ފަހުން. އެމީހުން އެކަމަކީ ބަޔަކު ރައްޔިތުންގެ މަސައްކަތާއެކު ވާހަކަދެއްކެވެ. ވަކިވަކި ބަޔަކަށް މިއަދު ގެންދިޔަ ކަމުގެ ބޮޑު ހިތާމަ ދެއްވަމުން ގެންގުޅޭ ހާލަތު. އެދިވެހި ސިވިލް އެއްވުމުގެ މިނިވަން އަދި ސަލާމަތާއި އެކު ގެންދިޔަ ކަމާއެކުގައެވެ.

މިހާރުގެ ދައުލަތަކީ ކުރިއަށްދާ އެއްވުމެއް ޒިންމާ ވަރަށް ބޮޑުކަމަށްވެ. ވީމާ ޤާނޫނީ މަގަކުން ސިފައިން ޝަރުޢީ ހާލަތުގައި ވެސް ހުޅުވިފައިވާ ކަމަކަށް ހަމަނުޖެހުން އުފެއްދި ތަރުތީބުން. މިގޮތުން ހުކުމްތަކަށް އަދި ރަށްރަށުގެ ބަނދަރުތަކުގައި ސަރުކާރުން ތަހުޒީބު ބޭނުމާތަކާ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އަމަން އެކުލަވާލީ ދަރަޖަތަކުގެ އެމީހުން ކިޔައިދިނެވެ. ކީއްވެ ތަކުރާރު ކުރެވުނީ ކޮންބައެއް ސަބަބަކާއި އެއްވަރަށް؟ މިގައިހިނގާ ބުރާބަރު މިނިސްޓަރު ގޮނޑިއަކުން ގެދޮރު ވިލާބަރު އަދި ސިޔާސީ ދެކޮޅު ހެދި ކަމަށް ހާލަތު ބަލައިލުމުން ދާއިރާގެ ކަލޭގެ މިސްރާބުން ގެނެސްދެއްވި. ހުކުމް ހޯދުމަށް ހަމަނުޖެހުމުގެ އުފެއްދި ސަބަބު އެގިދާނެއެވެ. އަދި އެކުދިން ގޮތުގައި ހަރަކާތްތެރިވެ ގެންދިޔައެވެ. (ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހުރި ގެދޮރުތަކަށް ވަގުތުން ކުރިޔަށް ނުދެވުނުކަމަށް) މިހާރުވެސް ދިމާވަމުން ކޮންމެ ސަރަހައްދެއް ހަމަނުޖެހުމުގެ ދުވަހު ދާއިރާގެ

ހިމެނޭ. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެން ދަނޭ މިހާރު ނުވާ ހާލަތުގައި ގެނުވީ ސަރުކާރުގެ މިހާރުގެ ފުލުހުންނެވެ.

ހަމަނުޖެހުން އުފެއްދި އަދި ޤާނޫނާ ހިލާފުވާ ކަންތައްތަކެއް އިސްކަން ދެއްވާ ހުރިހާ ފަރާތަކުން ބޮޑެތި ދިފާޢީ ބާރުތަކަށް ތަރުހީބުދީ. މިގޮތުން ރާއްޖެ ދެނެގަތުމަށް ބަދަލު ހޯދުމަކީ ކުރީގެ ސަރުކާރުގެ ހަމައެކަނި ގޮތެވެ. ޙަރަކާތެއް ޤާނޫނީ ގޮތުން ރައްޔިތުން ބޭނުންވާ ކަމެއް ނުކުރެވުނީތީ މިހުރިހާ ބަޔަކު އަދި މަސައްކަތުގެ ސަބަބުން ފުލުހުން ހާދިސާގައި ދެކޮޅު ހަދައިގެން ހަނގުރާމަ ކުރިއެވެ. ބަހުގެ ކުރިމަގަކީ އެކަމަކު ނުވާގޮތް ހިފެހެއްޓުމަށް އެއްވެސް ވަރަކަށް ހަމަނުޖެހި ދިޔަކަމެއް ނޫނެވެ؟

ހުރަވީ ސަރުކާރަކީ އަދިވެސް ހަރަކާތްތެރިވެ ދެކޮޅު ހެދުމުގެ ދުވަސްތަކެއް ނޫނެވެ. ހަރަވީ ސަރުކާރުގެ އިޚްތިޔާރުގެ ތެރެއިން އަދި ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކާއި ތަރުހީބު ދެނެގަތުމާއެކު ޤާނޫނީ ގޮތުގައި އިތުރަށް ބަޔަކު ވަކިން ކުރާނެ ތަރުތީބަކާއެކު ގެންދިޔައެވެ. ހިތްވަރު ދިނުމަށްފަހު ފުލުހުން ކަމާއި ޤަވާޢިދާ ހިލާފަށް ރައްޔިތުން ހަމަލާދިނީ މިހާރުވެސް ގެނެސްގެން ބަޔާން ކުރެވުނެއްނުވާ މިހެންނެވެ.

ފަހަރެއްގައި އެވާހަކަ ދައްކާއިރު ހަމަ އެހެން ގޮތަކަށް ރާއްޖޭގައި މިހާރު ސިފައިންގެ ހަމަނުޖެހުމެއް ބަހުސްވަނީ ހަމަ ކޮންމެ ދުވަހަކު. ގަދަބާރުން ކަމެއް ނުކުރެވޭނެ ތަރުތީބު ރައްޔިތުން ބާރުގެ ހަމަ ހުއްޓުވާލެވިފައެވެ.

ރާއްޖޭގެ ސިޔާސީ ދަނޑުގައި އިޞްލާހީ ބަދަލުތަކާއި މިހާރު ހަމަނުޖެހުން އުފެއްދީ ކޮން ބަޔަކު ތަހުޒީބު ބޭނުންވިތަނާ ދެކޮޅުވާ ހަމަނުޖެހުމަކީ ކުރިއަށް މިކަމަށް ނުދާނެކަމެވެ.

ރާއްޖޭގެ ސިޔާސީ ބަދަލުތަކާ ގުޅުންހުރި އެއްގޮތް ވެސް ނުވާ ގޮތް ވިދާޅުވިއެވެ. އެކުދިން ކިޔައިދިނީ ކަންކަން ބަލަހައްޓަނީ ކޮންބަޔަކު ކަމެއް ނުވަތަ ސިޔާސީ ތަރައްޤީއެއް ދިވެހި ރައްޔިތުން ބޭނުންވާ ގޮތުގައި ނޫނެވެ.

އަޅުގަނޑުމެން އެދެނީ ފުލުހުން ހަމަނުޖެހުން އުފެއްދި ގޮތާއި ފަދައިން ސިފައިން ޚިޔާލުތަކަށް ބަލާލުމަށް ކުރިއަށް ދާނެ ސަބަބެއްނެތި ހިޔާލު ދެވިދާނެ ކޮށްދެވިދާނެއެވެ. ރައްޔިތުން ހޯދާ ރައްކާތެރިކަން ދެއްވުމަކީ ދައުލަތުގެ ވާޖިބެކެވެ. ރައްޔިތުން ހަމައެކަނި މިގޮތަށް ސިޔާސީ ކަންކަން ކުރުމަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސަރުކާރުގެ ކުރިމަގަށް ނުރައްކާތެރިވާނެ ކަމެކެވެ.

ހަމަނުޖެހުމުގެ ސަބަބުން މިހާރު ރާއްޖޭގައި ދިމާވެފައިވާ ކަންތައްތަކުން ސިޔާސީ ބަދަލުތަކަށް ތަރުހީބު ނުދެވެނީ ކޮން ސަބަބަކާހެއްޔެވެ. އެމީހުން ސަރުކާރުގެ މިހާރުގެ އެދުމަކީ އަދި ޙަޤީޤަތުގައި ސިޔާސީ ފުރުޞަތުތައް ކުޑަކޮށްލުމެވެ. □

ތިޔަބޭފުޅުން ކަމަނާގެ އުސްކަމުގެ ހޯދުމުގައި ރުކުރިޔާއެކު މިހާރުގެ ކުރިމަތީގައި ރާއްޖޭގެ ތަރުތީބު ހަދާފައި

ދިވެހިރާއްޖޭގައި އެކިކަހަލަ ދިރިއުޅުމުގެ ދިރާސާތަކުގައި ސަރުކާރުގެ ސިފައިން ސަރަހައްދުތަކުގައި ތަރަގީކުރެވުނު ދާއިރާ (ސަރުކާރު) މިހާރުގެ ބާރުތަކުން ހަރަކާތްތެރިވުމަށް ކޮންމެ ސަރަހައްދެއްގައި ވިސްނުންތައް ބަލައިލެވިފައެވެ. އެއްގޮތަކަށް ތަރަގީގެ މަގަށް ގޮސް ހުރި ގޮތް ކުރިއަށް ދިއުމަށް ބަޔަކު ހުރިތަން ފުރުސަތުތަކަކީ އަޅުގަނޑުމެން ޝައުގުވެރިވި އެއްބަސްވުމެކެވެ. މިދާއިރާގައި ހިމެނޭ ސަރަހައްދުތަކުގައި ވަޒީފާ ތަކެއް ބޭނުންކުރެވިދާނެ ގޮތް ބަލައިލެވެ. ސަރުކާރުގެ ކުރިމަގު ހަމަޖެހޭނެ. ހުރިހާ ތަރައްޤީގެ ބަދަލުތައް ގެންނާނެ ހިންގުމުގެ މަސައްކަތަށް އެއްބަސްވިއެވެ. ސަރުކާރުގެ ރައްޔިތުން ސަރުކާރަކަށް އެއްވެސް ބަދަލެއް ކުރުމަށް ދެކެވެ.

ހުރިހާ ރަށްރަށުގެ ބަދަލު ކުރިމަގުގައި ހަމައަށް ގެނައުމުގެ ސަބަބުން ސަރަހައްދުތަކުގެ ރައްޔިތުން 40،000 ރުފިޔާ ދިނުމާ ގުޅިގެން ރާއްޖެއިން ބޭރު ކުރުމަށް. އަދި 'ރާއްޖެއަށް އެކިކަހަލަ ފަރާތްތަކުން' ހިމެނޭ 25،000 ރުފިޔާގެ 'ހަރަދު' (ބަޖެޓު) ބަލާލާފައެވެ.

މިކަމާ ގުޅިގެން ދައުލަތަށް ކުރެވޭ ހަރަދުތައް ކުރިޔަށް ދާނެ ސިޔާސަތުތައް ބަޔާންކުރެވޭނެ ގޮތްތަކެއް. ސަރުކާރު ރައްޔިތުންގެ އެއްބަސްވުމުގެ ބަދަލު ހިމެނޭ ރައްޔިތުންގެ ހައްގުތަކުގައި މަޖިލިސް ސަރުކާރު ކުރިމަތިލާނެއެވެ. ބޭނުން ކޮބާތޯއެވެ؟ ދަރަޖަކަށް ހަރަކާތްތެރިވުމުގެ ގޮތެއް ނޫނެވެ. އެކުލަވާލެވުނު ސިޔާސަތުގައި ތިޔަބޭފުޅުން އުފައްދައި ކަމަކީ ވިސްނުމެއް ނޫނެވެ. ކުރިމަގަކީ ތަރައްޤީ ކުރުމެވެ. □

އޮގަސްޓު 13 - ސިފައިންގެ ހަރަކާތްތަކަށް ބަލައިލުމުގެ ގޮތުން ފަހުން

- މަސްއޫލުވުމަކީ މިހާރުގެ ގޮތުގައި -

މިހާރު ހުރި ދުވަހު ސަރުކާރުން ފެނިގެން ދިޔަ ގޮތަށް ރާއްޖޭގެ އެކިކަހަލަ ބަޔަކު މިހާރު ސިފައިންގެ ހަރަކާތްތަކަށް ބަލައިލުމުގެ ގޮތުން ރައްޔިތުން ސިފައިންގެ ހަރަކާތްތަކަށް ބޭނުންކުރެވޭ ފުރުސަތު ހޯދިފައެވެ. ރައްޔިތުންގެ ހައްގު ރައްކާތެރިކުރުމަށް ސިފައިން ނުކުތުމަށް ސަރުކާރުން އަމުރު ދިނީ ކީއްވެތޯއެވެ.

ސިފައިން އެއްގޮތަކަށް މީހުން ހައްޔަރުކޮށް ނުދެވޭނެ ގޮތް ރާވާފައެވެ. ސިފައިން ތިބީ ރައްޔިތުންގެ ހިމާޔަތަށެވެ. އެކަމަކު ސަރުކާރުން ގޮސް ސިފައިން މިހާރު ހަމަލާދީފައިވާ ގޮތަށް ސިފައިންނަށް ބަލާފައި އިތުރު އަމުރުތަކެއް ލިބިފައިވާ ވަގުތެއް ނެތެވެ. އެހެންނަމަވެސް މީހުން ހަމައެކަނި ގަދަކަމުން ސަރުކާރުން އެވަރުގެ އަމަލުތަކަށް ގެންދިއުމަށް.

ސިފައިން އެކި ސަރަހައްދުތަކުގައި މީހުން ހައްޔަރުކުރުމުގެ ސަބަބުން، ބަޔަކު ގެއްލުން ދިނުމުގެ ކަންތައް ނަގާފައި ސިފައިން މިހާރު (ފުލުހުން ޖަމާ). އެބައިމީހުން ސިފައިންގެ ހަރަކާތަށް އަދި ހަމަލާދިން ބަޔަކު ދުވަހުގެ ފަހުކޮޅުގައި 'ޖާގަ' އުފެއްދުމެވެ. ބާރުތަކަށް އިތުރަށް ސިފައިންގެ ހަމަޖެހުމެއް ނެތި ބަލަމުން އައިސް ސިފައިން ޤާނޫނީ ގޮތުން އިސްތިއުފާ ދީފައިވާ ކަމަށް ބުނެފައިވެ. ސިފައިންގެ ހަރަކާތްތަކަށް ހަމަ ފަހަރު ފަހަރު ކުރެވިދާނެއެވެ.

މިހާރު ސިފައިން މިހެން ފަހަރުން ތަފާތުން ދިމާވީ ހިނގަމުން ގެނެސްދޭ ހަރަދު ބަޔަކު ފެނުނު ފަސޭހަކަމާއެކު ގޮވައިލި. ދޭތެރޭގައި ހަދައިގެން ހުރިހާ ކަމެއް ސަރުކާރުން ހިމާޔަތް ދެއްވީ ސަރަހައްދުގައި ކަށަވަރު ކުރުމަށް ނުދެވެއެވެ.

އަދި އިސްލާހު މަރުކަޒުގައި ސަރުކާރުގެ ސަލާމަތާއި ސިފައިންގެ މީހުން ކަށަވަރު 'މިހެން ހުއްޓުވި!'

ކަލޭ ހުރެދޭ

ކަވުހަކުރު ދިވެހިގެ ބަޔަކުންގެ ހަސްރަތްތަކެއް...

ދިވެހި ގައުމަށް ބޭނުންވަނީ މިފަދަ ކަންތައް އަޅާލާނެ ބާރުތަކެކެވެ.

- މީރާ -

މިދުވަސްފެށިގެން ދިޔައީ ދިވެހިންނަށް ވަރަށް ހިތާމަވަ ޖެހޭފަދަ އުފާވެރި މާހައުލުގައިކަމެވެ. އާދައިގެ ގޮތެއްގައި ދިވެހިންނަށް އެއްވެސް ބިރެއްނެތި އެބަހައްދާ ޒިޔާފާތު ކުރުމުގެ މިނިވަންކަން ލިބިދިން ދުވަހުގެ ގޮތުގައެވެ. މިޒާތުގެ ފާފަކާރުކަމުގައި އަލުގަނޑުމެންގެ ހިޔަނިވާ ދިވެހިންގެ ބައިވެރިވުމެވެ. އަންހެނުންނާއި ފިރިހެނުން، އަދި ކުޑަކުދިން ފަސް ބައިވެރިވިއެވެ. ދިރިހި ސޯޝަލިސްޓު ރާއްޖޭގެ ބޮޑެތި ވިޔާފާރިވެރިން، އަދި އަދި ފަންނުގެ އިލްމުވެރިން އަދި އާންމު ރައްޔިތުންވެސް މިދުވަހު ޖަމުއިއްޔާ މައިދާނުގައި ތިބީގެން އަޅުގަނޑު ކުރާ އެއްޗެހި ބޭނުން ކުރެވިގެން ފާހަގަ ދައްކާލަދިއެވެ. މައްސަލަތަކުގެ ވެރިކަމުގައި ރައްޔިތުންނާއި މުޅިދައުލަތް މިނިވަން މާހައުލެއްގައި އެއްބަޔާ ބެހެއްޓުމުގެ ފުރުޞަތު ފުރިހަމަ ދިވެހިންނަށް ލިބުނު މިދުވަހެވެ. މިދުވަހު މިޔަނަން އެއްވާ ރިޔާ އެތައްހާސް ދިވެހިންގެ މިވާހަކަ ތެޅުމަކަށް އަޖައިބުވެއެވެ. އުމުރުގައި ފުރަތަމަ ފަހަރަށް ނަހަމަ ރައްކާ ދިވެހި ފަސްގަޖެހުމުގައި މައްސަލަ ސަރުކާރަށް ފާޅުކޮށް އެއްބަޔާ ބެނުއްޖެ މިޔުކުންގެ ކަންފަތަށް އިވުނެވެ.

އެހެން ނަމަވެސް ޖެއްސު ދަރަނޑިބަލާ ފައިސާއާއި ދަރިވަރު ކަމަށް ހައްޔަރުގައި މީހާ މަރުބައިއް މަރަންގައިވެސް އުފެއްޖެ. މިމީހުންގެ ކަމަކަށްވ ކޮންމެވެސް މިހާރުގެ އަޅުއަރާ މަތިމިހި މިނިވަން ކަމަށް ބާއިދުކުރާ މުހުންނަށް ބަރުދަށްކޮށްގެން. ދިވެހިވެރިކަމަކަށް އެއްވެސް ދަރަކާތް މިދުހުންގެ ގައިގައި ނުފޯރާން ހިފައިއެވެ. އަމިއްލަ ގައުމު ބަހައްޓާ ޢައްއާރީގެ ކަމުގެ ތަރަހައިންގެން ގެބޭގެ ނިޔާޢަރުގެ ކަށެއް ނުކުރެވޭނެ ތާގައި ތިމާގެ ރައްޔިތުން ގެދޮއްދަރީގެން ދިވެހި ގައުމު މިޤާނޫނުގެ ސިފައިން މިނިވަން ކުރަން ނިކަމެ ފަހަރުތަކާ ސަރުކާރުގެ ޒާތީ ބާރުތަކުން ދިމާކުރެއްވެ.

ނިކަން ބަލާބަލާ. އެދުވަހު މިއަޅުގަނޑުމެންގެ އިސްލާމް އަދީނީ ޤައުމިއްޔަތުގެ ދިވެހިންނާއި ނޫސްވެ. އެމުހުންގެ އަދިވެސް ފުރާނަރައްކާ މިދުވަހުގެ ޑޮކްޓަރުން ޓީވީން ތިރީސް ދެޓަކަށް މިހެން ވަކިކޮށް ފަހެއްޖެހޭ އެބަހުރިހޭ، އެކު ޖަހައިގެން، އަލިފާނުން އިބްރާހީމް ހުސައިން ޝަރީފް، އަލިފާނުން އިބްރާހީމް އިސްމާއިލް، އަދި ޝާހީ ފުރިހަމަކޮށް ފަޅުގައި ބޮޑެތި ދިވެހިންނަށް ފަދަ ދަރުސް ހިފޭނެ މިޒާތީ ބިރުވެރިކަމެއް ބަލައިލުމެވެ. އެހެންކަމުން ކަލަކީ ދިވެހިން ބަދަލުވާ ވަގުތު އަށް ނުކުމެވޭނެ ދުވަހެއް އަތުވެއްޖެއެވެ. ސިޔާސީ ބާރުގެ ބަޔާން ހުށަހަޅާ ގައުމުގެ ބޮޑު އެދުމެއް ހާސިލް ކުރަން ބޭނުންވަނީ މިދިނުގެ ޖަމާޢަތުގެ ބާރެވެ.

މިހާލަތުން ނުވުނިކަމެއް ނެތެވެ. ރަށްރަށުގެ ކަމިޔާބުންނާއި ވެރިން އަވަސް ވާގެ ޗާނަލް ރަހުސްއިލް ޖެހިފައިވާ ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުން ހަރަކާތްތެރިވެ، ހިޔާލު ފާޅުކުރުމަށް، ތިމާ ބޭނުންވާ ކޮންމެ ކަމެއްގައި ނިސްބަތް ވާނެ މެނިފެސްޓޯ އާއި ބިޔަ ރަށްތައް ހާމަކޮށް، އަދި ޝަރުޢީ ވިސްނުމުގެ ބަދަލަށް ހަރަކާތްތެރިވާ ކަމަށް ބުނެފައިވާތީ ދިވެހިވެރިކަމަށް ތަރުޖަމާ ގެނެސްދިނުމަށް ތިރާސްތަކެއް ގާއިމްކުރުމަށް ނިކުމެ ބަލަނީ. ސަރުކާރުން ފުރުޞަތު ނުދެނީ ބިރެއް.

މިރާޖަރުން ނުވުނިއައީ ނޫނެވެ. ރަށްރަށުގެ ކަމިޔާބުންނާ ވެރިން ތަކުރާރު ވެގެން ޖެހިފައިވާ ގާނޫނު ދިމިއްގެނުކުރުމެއް ސިޔާސީ ޕާޓީއެއް ގުޅިގެން ދަރަޖަޔާ މަދު. ދިރާސާ ކުރަންވީ ވިސްނުމަކީ ކޮބައިތޯ؟ އަބަދުއް ﷲ ހަމީދުގެ ރިފޯމަށް ބާކީވާ ރައްޔިތުންގެ ހައްޤު ހޯދަނީ ކޮން ރަހުމަތަކުން؟

(continued) ...

އިދިކޮޅު އެއްބަސްވުމެއް ފޯރުކޮށްދީގެން ހަމަ ހަމައަށް ދިރިއުޅުމުގެ ހުވާކުރެއްވުމަކީ ދިވެހިރާއްޖެ ދިވެހިންގެ އަތުގައި އަބަދުވެސް ހުރިނަމަ އިދިކޮޅުގެ ވިސްނުމަށް ތަރުތީބުވެއެވެ.

ފިރުޢައުނުގެ ހުރިހާ ބާރުތަކުގެ ދަށުގައި ރައްޔިތުންގެ ހަރަކާތް ކުރިއަށް ދާނެއެވެ.

ބައިނަލް އަޤްވާމީ ދުނިޔޭއިން މައުމޫނުގެ ސަރުކާރާމެދު ކަންބޮޑުވާކަން ފާޅުކުރަން ފަށައިފި

- ޔޫރަޕްގެ އިއްތިހާދުން މައުމޫނުގެ ސަރުކާރާމެދު އިޤްތިޞާދީ ދަތިކުރުމުގެ ފިޔަވަޅު އަޅަން ވިސްނަނީ

13 އޮގަސްޓް 2004ވަނަ ދުވަހު ހިނގި މުޒާހަރާއި ގުޅިގެން މައުމޫނުގެ ސަރުކާރުން ކަންތައްކުރަމުންދާ ގޮތާމެދު ހިތްހަމަ ނުޖެހޭކަން ދުނިޔޭގެ ގައުމުތަކުން ފާޅުކުރަމުން އަންނަނީއެވެ. މިގޮތުން މިހާތަނަށް މައުމޫނުގެ ސަރުކާރުން ކަންތައްކުރަމުންގޮސްފައިވާ ގޮތާމެދު ކަންބޮޑުވާކަން ހާމަކޮށްފައިވާ ގައުމުތަކުގެ ތެރޭގައި އިނގިރޭސި، ސްރީލަންކާ، ބަންގްލަދޭޝް، އިސްޓްރޭލިޔާ އަދި އެމެރިކާ ހިމެނެއެވެ.

މުހިއްމު ކަމެއްގެ ތެރެއިން ވެސް އެންމެ ހައިރާންކުރުވަނިވި ވާހަކައަކީ އަދި ޔޫރަޕްގެ އިއްތިހާދުން ދިވެހި ރާއްޖޭގެ ސަރުކާރާމެދު ހަރުކަށި ފިޔަވަޅު އަޅަން އުޅުއްވާހަކައެވެ. ސްރީލަންކާގެ 'ޑެއިލީ ނިއުސް' އާއި ހަވާލާދީ ޔޫރަޕިއަން އިއްތިހާދުގެ ސަފީރު އިސްޓީވަން އިންގްލެންޑްގެ ޖާނަލިސްޓުން ގޮތުގައި ވިދާޅުވި ގޮތުގައި މައުމޫނު އަބަދުވެސް ޝިކާރަކަށް ވާ ފާއިތުވި 25 އަހަރުގެ ތެރޭގައި ބައިނަލް އަޤްވާމީ އިންސާނީ ހައްގުތަކާބެހޭ އެއްބަސްވުންތަކަށް ދެކޮޅު ހަދާ، ޖުމްހޫރީ ނިޒާމަށް ފުރައްސާރަކޮށް އަދި ދިވެހި އާންމު ރައްޔިތުންގެ މެދުގައި ބިރުވެރިކަން އުފެއްދުމުގައި ކުރިއަށްދިޔައެވެ. މިކަން. ޓާވާ މިޔާވަނީ ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ބާރުގެ ގޮތުން ދެކޮޅު މިޑްލް ޔޫރަޕްގެ 'އެމް.ޕީ. ޖޯން' (އެޗް. ޖީ. ޕީ) ތަރުޖަމާން ގޮސްދާނެ މަތީގެ ގޮތުގައި ވާހަކަފުޅުކުރައްވަމުން މިއުޅެނީ ބަދަލުވާންވީ ގޮތެއް ނޫނެވެ. ޔޫރަޕްގެ އިއްތިހާދުގެ ގާނޫނުތަކާ ޚިލާފުވެފައިވާ ގޮތުގެ ގޮތުން ވާހަކަދައްކަމުން ދިޔައެވެ. ދެން ތާރީޚު މިޑްލްޓާނި ދިވެހިރާއްޖޭގައި އެހެނިހެން ރާއްޖޭތެރޭގެ ސަރުކާރުތަކާއި ދިމާލަށް ޔޫރަޕްގެ ޖާމިއާތުގެ ތެރެއިން ދެކޮޅަށް ފަތުރާލެވިފައިވާ ދައުލަތުން ބައިނަލް އަޤްވާމީ ދުނިޔެއަށް ގޮވައިލުމަށް ދުވަސް ދާނީ ތަޢުލީމީ މަސްއޫލިއްޔަތު ރާއްޖެ ޔޫރަޕްގެ އިއްތިހާދުން ރައްޔިތުންގެ ދިފާޢުގައި ކޮންމެހެން ފަރާތުން އަޅާނެ މިވެނި ޔޫރަޕްގެ ހާމަކޮށްފައިވެއެވެ. ޔޫރަޕުގެ ރާއްޖޭގައި އޮންނަ ދިމާވެގެން ވާނީ ކަންބޮޑުވާ ކަމެކެވެ.

ސްރީލަންކާއިން ވާހަކަ ދައްކަމުން ދަނީ، ޗާލީ މިޑްލްޓާ ދޭށަށް 'ދިވެހި ރާއްޖޭގެ ސަރުކާރުން ބޭނުން ސިޔާސީ އަދި އިންސާނީ ހައްގުތަކާ ގުޅޭ މަޝްވަރާތަކަށް ދިޔައެވެ. ފަހަރު ފައިސާ ބަޔަކު ދޭތެރޭގައި ބައެއް ފަރާތްތަކަށް ދެކޮޅު ހަދަނީ ރާއްޖޭގެ ސިއްރުގެ ގޮތުގައި ތަމްރީނު ދެވޭ އަދި ރާއްޖޭ އިދާރީ ގޮތުން ދަތިކުރުމުގެ ފިޔަވަޅު ޔޫރަޕިއަން އިއްތިހާދުން ދިވެހި ސަރުކާރާ އިދިކޮޅަށް ތަރުތީބުކުރުމަށް ވަކިވާން އަދި ހުރި ރާއްޖޭގެ ދާއިރާތަކުން ކަމުގެ ބަހާއިވާ އެއްވުން ހާމަ ކަމުދާނެ' ކަމަށެވެ.

އަދިއްޗެއް ވިސްނާވާލާއިރު ވެސް ދިވެހި ރާއްޖޭގައި ކަންތައް ހިނގަމުން ދާ ގޮތުން ކަންބޮޑުވާކަން ހާމަކޮށްފައެވެ. އިނގިރޭސި ސަރުކާރުގެ ފާރަތުން ވަނީ 13 އޮގަސްޓް ވަނަ ދުވަހު ހިނގި ހާދިސާއާ ގުޅިގެން ރާއްޖޭގައި ކަންތައް ވަމުންދާ ގޮތާމެދު އެބައްޔަތުން ބައްލަވަމުން ގެންގުޅުއްވާކަމަށެވެ. 'އެމް.ޑީ.ޕީ'ގެ އިސްވެރިޔާގެ މުޅިންމެ ތައާރަފާ ވަނީ އިނގިރޭސި ސަރުކާރަށްވުރެ މައުމޫނުގެ އަނިޔާވެރި ސަރުކާރާމެދު ފިޔަވަޅު އަޅައިދިނުމަށް އެދި ގޮވައިލައްވާފައެވެ. އޭގެ ނަތީޖާ ސިޔާސީ މާހައުލު ދެކެވޭ ގޮތުގައި ރާއްޖޭގެ ސަރުކާރާއި އިނގިރޭސި

ސަރުކާރުތަކުގެ އެންމެ މަތީ ސަރުކާރުގެ ސަބަބުން އިންޑިއާއިން މާލޭގެ ބަނދަރަށް އަރައިގަތް ނުބައި ކަމެއްގެ ރައްޔިތުން ދިރާސާކުރާ ރަޙްމަތްތެރި ގައުމެއްގެ ކަރުދާސް ލިބުނު ކަމަށް ތާރީޚުތަކުން މާލެއިން އެނގެއެވެ. 1988 ވަނަ އަހަރު ދިވެހިރާއްޖެއަށް ބާރުތަކާ އަރުވުން މައުމޫނުގެ ސަރުކާރު ސަލާމަތްކުރުމުގައި ވަނީ އިނގިރޭސި އިންޑިއާގެ ސަރުކާރުންނެވެ. އަދި އިންޑިއާއިން ހަމަ ކުރިއަށްދިޔައީ ވަރަށް ފުރިހަމަ އެހީތެރިކަމެވެ. ސަލާމަތް އިންޑިއާގެ ކުރިއަށް ދަތިކުރުމުގައި ވަކި އިންޑިއާގެ ދިރިއުޅުން މިޖެހިއްޖެ ދިވެހި ރާއްޖޭގައި ހިނގަމުން އިސްލާހީ ބަދަލުތަކާ ބެހޭގޮތުން ސަލާމަތްކުރުމުގައި ވަކާލާތުކުރައްވައެވެ.

އަމާޒަކީ އެހެން ގައުމެއް ކަމެއްގާ ބަންގްލަދޭޝްގެ ނިޔަސްޓަރުކަން ވަޒީރު ރާއްޖޭގެ ސަރުކާރުން ކަންތައްކުރަމުންދާ ގޮތަށް ހިތްހަމަނުޖެހޭކަން ހާމަކޮށްފައެވެ. މިގޮތުން ސާރކުގެ ކުރިގެ ސެކްރެޓަރީ ޖެނެރަލް އަރާފާތް އިބްރާހިމް ހުސައިން ރަށް އޭނާގެ ފާހަގަކުރި ރައްޔިތުންގެ ހައްޤުތަކަށް މިކަމަށް ބަންގްލަދޭޝް ރައްޔިތުންނަށް ހިތާމަ ކުރަހަލާކުރުމުގެ މިނިވަންކަމުގެ ގޮތުގައި ފިލުވައިލެވެ.

އިސްޓްރޭލިޔާއި، އެމެރިކާގެ ސަރުކާރުންވެސް މިކަމުގައި ކަންބޮޑުވާކަން ހާމަކުރުމުގައި ބާރުއަޅާ ނެރެފައެވެ. ދޮން.އަސް. ސްޓޭޓް ޑިޕާޓްމަންޓް އިން ނެރުނު ބަޔާނެއްގައި ދިވެހި ސަރުކާރަށް ގޮވައިލި ރައްޔިތުންގެ ހައްޤުތައް ބަޔާންކުރާ ދުސްތޫރީ އަދި ދިވެހި ރާއްޖޭގެ ގާނޫނުތަކަށް ހިތުމަށް ހޯދުމަށް އަމާޒުކޮށްފައެވެ. މިބަޔާނުގައި ނަޝީދު ކަމުގެ ވަނީ މައުމޫނުގެ ސަރުކާރު އިސްލާހު އަހަރެން ދިވެހި ޖަމްއިއްޔާއާ ކަމާގުޅޭ 'ޑިމޮކްރަސީ ފިޔަވަޅު ޒަމާނީ ކުރަން' ގޮތްތަކާއި މެދު ވާހަކަދައްކާ ދިމާވާނެ އިސްލާހު ސާރކުގެ ކުރިޔަށް މަސައްކަތްކުރުމަށް ބޭނުން ކުރާށެވެ.

އަދި ބައިނަލް އަޤްވާމީ އެމްނެސްޓީ އިންޓަރނޭޝަނަލުން ވަނީ މައުމޫނުގެ ސަރުކާރާމެދު ހިތްހަމަ ނުޖެހޭކަން ފާޅުކޮށް ބޭނުން ފާޅުކޮށްފައެވެ. މިގޮތުގައި އިންސާނިއްޔަތަށް ބަރުމާކާ ޖަމްއިއްޔާ، އޮސްޓްރޭލިއާ އިންޓަރނޭޝަނަލް، އިންސާނީ ހައްޤުތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ބޭނުން ކުރައްވާފައިވާ ކަމަށް ބުނެއެވެ. އެކުގެ ޖަމްއިއްޔާތަކުން 'ޝަރީއަތުގެ ވަގުތީ ބަނދުގައި ހުރި ބަންދުކުރެވިފައިވާ އަދި އިންސާނީ ހައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި ފަރާތްތަކަށް ވާނޭ ހާސިލުކުރުމަށް މިދެމެދު ހައްލުކުރައްވާ' ކަމަށެވެ. ޖަމްޢިއްޔާގެ ވަކިން މި ގައުމަށް ޕޮލިސް ފޯސް ދަށުން އިސްތިއުފާދޭން ސަރުކާރުގެ ބަދަލުގައި ހައްލުކުރަން ދިގު 9 ޖޫނު ވަނަ ދުވަހު ރައްޔިތުން ގެންނަން މައުމޫނު ވައުދުވި އިސްލާހީ ބަދަލުތަކާއި ފުރިހަމަ ކުރަން ވަޢުދުވެވުނު ތަކެތި. މިގޮތުން 'ވަރަށް ސަލާމަތްކަން' ގެންދިއުމަށް ވެސް މައުމޫނުގެ ސަރުކާރުން 40 ގަރައިވާ ނުބައި ރައްޔިތުންގެ އިއްޔާ ބަނދުކޮށްފިނަމަ ވަގުތު ރިހާކުރަން ހުރިގޮތް ވާނެއެވެ.

މިފަދަ އެއްވެސް ހަރަކާތެއް ރާއްޖޭގެ މުޒާހަރާގެ ތެރެއިން ހަރަކާތްތަކަށް ވާނީ ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުން މައުމޫނުގެ ސިޔާސަތުތަކާ ދެކޮޅަށް ކުރެވުނު އާއްމު ނިކަމެތިކަމެވެ. ☐

'މިނިވަން ރާއްޖެ'ގެ އަޅު ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ކަންވަރެއް

'ފްރެންޑްސް އޮފް މޯލްޑިވްސް' ނަމަކަށް ކިޔާ އިސްޓްރޭލިޔާގެ ޖަމާޢަތުން ދިވެހި ރާއްޖޭގެ އަރާޖެހިވާގެން ރާއްޖެއާ ސަމާލުކަން ހުޅުވާލައިފިއެވެ. 'މިނިވަން ރާއްޖެ' ނަމަކަށް ކިޔާ ޝަކުވާ ސަމާލުކަމުގެ ފިޔަވަޅު ޓީވީ ސްޓޭޝަން ސައިންސްކޮށް ހުރިހާ ދުވަހެއްގެ 9:00 އިން 10:00 އަށް ފޮނުވެއެވެ. އަދި މިނިވަން ރާއްޖޭގެ އަޅު ދިވެހިންނަށް 25 އޮގަސްޓްގެ ބަދަލު ދުވަހުން ފެށިގެން މިފަދަ ކަމެއް އެގޮތުން ހާމަކުރެއެވެ.

'ފްރެންޑްސް އޮފް މޯލްޑިވްސް' (އެފް.އޯ.އެމް) އަކީ ދިވެހި ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ ތަރައްގީ ކުރުމަށް ޖުމްހޫރީ ވެރިކަމުގެ ބިނާކުރާ ހަރަކާތެއް ދިވެހިރާއްޖެ އިސްޓްރޭލިޔާއާއި މިތަން ދިވެހިންގެ ރައްޓެހިން ދުޅަހެޔޮކަމަށް ޖަމާޢަތެކެވެ. މިޖަމާޢަތުން ވަނީ ބައިނަލް އަޤްވާމީ ދުނިޔޭގެ ނަޒަރު ދިވެހި ރާއްޖޭގައި ހިނގާ ޖުމްހޫރީ ވެރިކަމަށް ގެނައުމަށް ވަކިން ގިނަ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރަމުންދާ ގޮތަށެވެ. އަދި މިކަންކަމުގެ ނަތީޖާއެއް މިހާރު ފެންނަން ފަށައިފައެވެ.

މިރާއްޖޭގެ ސަމާލުކަމުގެ ބޭނުމަކީ ދިވެހި ރައްޔިތުން ސިޔާސީ މަރުހަލާއެއް ދެކެ ދިމާވެފައިވާ ގޮތުގައި މައުމޫނުގެ ޖުމްހޫރީ ވެރިކަމުގައި ކަންކަން ބޭނުންވާ ސިޔާސީ މަރުޙަލާތަކެއް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސަރުކާރުގެ މިޓަންގޮތް ވަޒީރުން ދަނޑުވެރިކަމަށް ދިޔައެވެ. މިކަމުން މިނިވަން ސަމާލުކަމުގެ ދިވެހިންގެ ނަޒަރު ދިވެހި ރާއްޖޭގައި ދަރަޖަކަމާ ގުޅުވައި ބޭނުމަކީ މިސާލަކަށް ބަލަނީ ދިވެހި ރައްޔިތުން ތަފާތު ކަމެއް ބަދަލުކުރަން ފެށޭ ގޮތުގެ ހާލަތެވެ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ނަޒަރުގައި މިކަމަކީ ވަރަށް ފުރިހަމަ ގޮތެއްގައި ބިނާކުރެވިފައިވާ ގޮތެވެ. މިނިވަން މިރާއްޖޭގެ އަޚްލާޤީ ޒިންމާ ނުވާ ފިކުރުގެ ދިވެހިންގެ ރިޕޯޓަށް އާދެ ދެވޭގޮތަށް ގެންނަން މިނިވަން ރާއްޖޭގެ ސަމާލުކަން ދިވެހިން ދިނުމަށް ވަކިން ސާފުކޮށް ލިބިގަތުން ވެއެވެ.

އެހެން ނަމަވެސް ހިތާމައަކީ ސަރުކާރުން މިނިވަން ރާއްޖެ ބަލައިނުގަތުމެވެ. މިސަރުކާރުން މިނިވަން ރާއްޖެ ބޮޑު ހާލަތެއް ނުބައިކަމަށް ބަލައި ކުރަން ބޭނުންވާ ކޮށްފައިވެއެވެ. އެކަމަކު ޕާޓީތަކުގެ ނަޒަރުގައި ޖުމްހޫރީ ފިކުރު ދިނުމަށް މިނިވަން ސިޔާސީ ގޮތުގެ ވަކި މައުމޫނުގެ ސަރުކާރުން ދޭތެރޭ ފެށިފައިވެއެވެ. މިގޮތުން މީގެ މައްޗަށް ފާއިތުވި ހަފްތާތަކުގައި ސިޔާސީ ހަރަކާތްތަކުން މައުމޫނުގެ ރައްދު ދިރާސާކުރުމަށް ގޮތަކުން ދައުރުގައި ފާއިތުވިއެވެ. ☐

ރަށްވެހި - ދިވެހިންގެ ދުނިޔެއަށް ނަޒަރު ހުޅުވާލަދޭ މިނިވަން ނޫސް

ކިޔުންތެރިންގެ ސިޓީ

To the editor,

"Rashoveshi" is a very good initiative indeed. You are working in the right direction. I am really proud of you. You should really work very hard to make our beloved people of Fuvahmulah to be aware of the current political games being played by this dictator Maumoon. Surely truth will prevail.

Let not the dictator use our basic voting rights again and again to rule this country forever.
This is a fact that everyone knows. We have never been able to execute our basic rights of voting, freely. Can someone comeup and charge this dictator and his brother Hameed for violating the constitution as they wish.

Maumoon are you really a Muslim or a Jew?

You think you can fool the us and continue to dictate on us...
What is this nonsense of "constitutional reform" when you can't allow us to vote freely. You have a cunning agenda which each and every Maldivians know now.

Prove yousrself, by actions not by words.

It is really a laughing stock - "Dhimaaghrathee"
Please dont speak this word again, you must say "I am one of the last remaining dectators and my time is coming to an end"

-We need true dmocracy-

Dear editor of rashuvoshi,

I have nothing but praise for you; for having the vision and ability to bring out a newsletter of this calibre... a newsletter that promises to be objective on issues, not biased and exceptionally good, all done for our people. I take the plasure in contratulating you. I have yet to read an editorial that is more focused and well written....again contratulations.

I hope your work would continue to be this forcussed and i wish you all the luck in your self appointed noble mission. Keep up the good work.

-Dhivehi Observer-

ވަރަށް ސަލާމް،

[illegible]

Dear Rashoveshi,

This is something which surprised me...it's amazing!
If you can DREAM it you can DO it.

Please keep sending every copy of Rashoveshi! i will try to forward as many as i can

"Out of clutter, find simplicity. From discord, find harmony. In the middle of difficulty lies opportunity"

- Albert Einstein

Many Thanks
-Mohamed-

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]